

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGÅVE

Fysisk aktivitet i barnehagen og pedagogisk leders rolle.

Physical activity in the kindergarten, and the pedagogical leader role.

Kandidatnummer: 335

Kandidatnummer: 356

BLUBACH 2020/21

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag

Barnehagelærerutdanning

Antall ord: 14278

31.05.2021

Eg stadfestar at arbeidet er sjølvstendig utarbeida, og at referansar/kjeldetilvisingar til alle kjelder som er brukt i arbeidet er oppgitt, *jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.*

Abstract:

“How can the pedagogical leader work toward the recommended daily amount of physical activity for the eldest children in the kindergarten?”

Inactivity is becoming a current health issue. In this digital age, it is easy to forget that the mental development of a human being is closely related to the physical development of the body. We know that daily physical activity provides good health and helps to provide an increased quality of life. We want to be a part of a state driven system that is built upon the importance of good health, which seeks to prevent illness, and provides a better quality of life for children.

In this thesis we therefore present how educational leaders can facilitate daily physical activity among the 3-6 years old children in the kindergarten, in line with the recommendations from the Norwegian Directorate of Health. We chose this topic due to our own personal interest in it, and additionally because we wished to shed light on an important present-day issue. Inactivity is widespread and describes much of people’s everyday life. In this thesis, we wish to showcase the importance of kindergartens facilitating daily physical activity for children.

Through qualitative interviews with two kindergarten teachers, this study examines how they work toward promoting activity in the everyday life within the kindergarten. Relevant literature related to children's play, such as Lillemyr (2020); Physical health as found in Moser (2018) and Osnes, Skaug & Kaarby (2015); Literature that focuses on the kindergarten teacher as a leader in Barsøe (2013) and Kvistad & Søbstad (2005), and more. In the first part of the thesis, we shed light on relevant theory and why we think it is important. Following is a method section where we justify the choice of method, and how we gathered our empirical evidence.

Thereafter is a results section, where we present our findings, which we then further discuss—using relevant theory—in the discussion section. Finally, there is a summary where we formulate a conclusion to our thesis.

As we see it, after studying this issue, the work of promoting daily physical activity requires a lot of work from the employees in kindergartens nationwide. In order to achieve 60 minutes of physical activity every day, the employees must work actively with planning and facilitation, as well as focusing on the children's attitudes toward physical activity. It is also necessary for the staff to take an active role and take part in the activity that is initiated for the children. It is not enough to actively support the children and their level of activity, it is necessary to have good cooperation between the staff, knowledge of the field and a drive to work toward the advice of the Norwegian Directorate of Health.

Forord

Vi vil i denne forbindelse med vår bacheloroppgave takke våre informanter som bidro med deres tid, og gode innsikt. Takk til vår veileder som kom med gode råd og innspill gjennom hele prosessen. Og en spesiell takk til Sammen kafeen som lager et bredt utvalg av nydelige varme drikker. Det er nå blitt to flere faste kaffedrikkere i verden.

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING	4
1.1 <i>Problemstilling:</i>	5
2.0 TEORI	6
2.1 <i>Hva sier lov og rammeverk om fysisk aktivitet</i>	6
2.2 <i>Kroppslighetens verdi som fremmer helse</i>	8
2.3 <i>Barn blir formet gjennom lek</i>	9
2.4 <i>Motivasjon</i>	10
2.5 <i>Pedagogisk ledelse</i>	11
2.6 <i>Ledelse</i>	12
2.7 <i>Ledelse av personalet</i>	13
2.8 <i>Oppsummering</i>	15
3.0 METODE	16
3.1 <i>Valg av metode</i>	16
3.2 <i>Utvalg av informanter</i>	16
3.3 <i>Intervjuet</i>	17
3.3 <i>Forskeren som verktøy</i>	18
3.4 <i>Etiske hensyn</i>	20
4.0 EMPIRI	22
4.1 <i>Barnehage A</i>	23
4.2 <i>Barnehage B</i>	24
5.0 DRØFTING	27
5.1 <i>Bruken av fysisk aktivitet i barnehagen</i>	27
5.2 <i>Arbeidet med fysisk aktivitet</i>	31
5.3 <i>Leder rollen</i>	34
6.0 AVSLUTNING	39
6.1 <i>Videre i løpet</i>	40
7.0 LITTERATURLISTE	41
8.0 VEDLEGG	43
8.1 <i>Vedlegg 1. Informasjonsark og samtykkeskjema</i>	43
8.2 <i>Vedlegg 2. Intervjuguide</i>	45

1.0 Innledning

Vi er to studenter som har begge bakgrunn i profilen NHB, fra barnehagelærerstudiet. NHB står for *natur, helse og bevegelse*. Dette er noe som står oss begge nært til hjerte, da vi er begge aktive på fritiden og bruker mye tid i skog, mark, fjell og på arrangerte idretter som fotball og klatring. Dette siste året på studiet valgte vi begge å ta fordypning i *ledelse, samarbeid og utviklingsarbeid*. Her har vi fått sett nærmere på den pedagogiske lederen sin rolle i barnehagen. Dette er grunnlaget for fokuset på den pedagogiske lederen i arbeidet med fysisk aktivitet.

De tre siste årene har vi brukt mye tid på å tenke på barn. Vi har gjennom barnehagelærerstudiet hatt praksis i ulike barnehager. Hatt mange timer med undervisning om barn og ulike aspekter knyttet til barnehagelærerrollen. Samtidig har vi lest mye litteratur knyttet til barn og barns utvikling. Det er nærmest umulig å ikke tenkte tilbake på ens egen barndom. Noe som vi begge har snakket mye sammen om i denne tiden, og hvor viktig naturen og bevegelse har vært for vår egen oppvekst og helsen som vi har i dag.

Gjennom studiet og på vår vei til å bli barnehagepedagoger, har vi fått et dypere og bredere syn på viktigheten av bevegelse, og dens virkning på helsen. Gjennom praksis har vi begge opplevd at noen praksisbarnehager ikke tilbyr eller tilrettelegger for fysisk aktivitet for barna. Dette innebærer også ulike møter med naturen på en måte som kan samsvare godt med vår egen opplevelse, eller som det legges vekt på i faglitteratur. Vi opplever bevegelse, altså fysisk aktivitet som noe veldig viktig og sentralt i barnehagen for å kunne tilrettelegge det beste for barna.

I oppgaven vår forsøker vi å fokusere på viktigheten av barns daglige fysiske aktivitet. Dette i lyset av Helsedirektoratets råd (2019), og hvordan dette blir tilrettelagt av pedagogiske ledere. Samt regel- og lovverk. Gjennom den daglige fysiske aktiviteten vil barn ikke bare oppleve seg selv, men også få en helhetlig utvikling (Grindberg & Jagtøien, 1992). I studien vil vi fokusere både på det fysiske aspektet, og se på pedagogiske lederrollen, og hvordan dette gir utslag i barnets helhetlige utvikling.

Helsedirektoratet har i lang tid kommet med råd om at barn og unge bør være minimum 60 minutter i aktivitet hver dag. Der aktiviteten bør være variert og med ulik intensitet (Helsedirektoratet, 2019). Dette er da et råd, og ikke noe barnehagen eller pedagogisk leder må følge. Vi vil påpeke at fysisk aktivitet kommer igjen i rammeplanen, meldinger til stortinget, og at det er mye fokus på det i samfunnet.

Begrunnelsen rundt dette rådet, blir det presisert at det er avgjørende for barn og unges normale vekst og utvikling at regelmessig fysisk aktivitet gjøres. Det blir begrunnet ved å forebygge mot sykdommer, viktig for læring i hverdagen, bygger opp mental helse og kognitiv utvikling. Som vi kan se, er den regelmessige fysiske aktiviteten med på å forbedre livsgrunnet. Det blir vist til at gode arenaer for å følge rådet er blant annet i barnehagen (Helsedirektoratet, 2019)

1.1 Problemstilling:

Formålet med oppgaven er å skape refleksjon for pedagogiske ledere og barnehagelærere rundt den daglige fysiske aktiviteten til barna, og hva dette innebærer. Og på den måten vil oppgaven kunne bidra til å sette et større fokus på fysisk aktivitet hos barn. Oppgavens problemstilling er:

“Hvordan kan pedagogiske ledere arbeide for å nå Helsedirektoratet sitt råd om fysisk aktivitet for de eldste barnehagebarna?”

Vi ønsker med denne oppgaven å skape refleksjon for pedagogiske ledere rundt den daglige fysiske aktiviteten, og hva den innebærer. Vi håper dette vil kunne være med å bidra til et større fokus på fysisk aktivitet sammen med barna.

2.0 Teori

Gjennom studiet vårt har vi opplevd ulike holdninger til fysisk aktivitet, naturen og helse i barnehagen. Vi ønsket da å skrive om det som vi opplever som viktigheten av fysisk aktivitet i barnehagen, og hvordan pedagogiske ledere arbeider om temaet.

Vi opplever at god kompetanse i et team, eller en personalgruppe i barnehagen har en tett sammenheng med hvordan den pedagogiske lederen leder sitt team. Videre hvordan han/hun formidler sin kunnskap til de andre ansatte. Et team er ansatte som jobber sammen på en avdeling eller base. Personalgruppen er på tvers av teamene, altså hele barnehagen. Når det er dette vi vil vektlegge, er det viktig at vi får begrunnet dette i et teoretisk grunnlag. Vi tenker derfor det er sentralt å trekke frem sammenhengen mellom fysisk aktivitet og helse. Hvor og når det er barna i barnehagen er fysisk aktive. Barnas lek. Hvor sammenhengen mellom lek og fysisk aktivitet er. Samt hvordan vi som voksen kan jobbe inn mot barna gjennom deres lek for å bruke kroppen slik at de får helse fordeler. Til slutt hvordan den pedagogiske lederen kan lede resten av personalet til å gjennomføre dette i praksis. Vi har valgt å fokusere på barn i alderen 3-6 år i barnehagen, dette fordi det er vanlig å skille mellom liten- og storbarnsavdeling. Litteraturen vi trekker frem omhandler de eldste barna.

2.1 Hva sier lov og rammeverk om fysisk aktivitet

Ordlyden til rådet til Helsedirektoratet (2019, 29.april) er slik: *“Barn og unge bør være i fysisk aktive minimum 60 minutter hver dag. Aktiviteten bør være variert og intensiteten både moderat og hard”*. Det er hvordan pedagogisk leder arbeider for å tilrettelegge for minimum 60 minuttene, vi ønsker å se nærmere på i vår oppgave.

Barnehagen har føringer både gjennom rammeplanen (Utdanningsdirektoratet, 2017), men også barnehageloven (2005). Disse føringene sier noe om hvordan barnehagen og personalet skal forholde seg til kroppsligheten. I rammeplanen blir det lagt ned rammer for hva barna skal få bli introdusert til, og hva personalet skal legge til rette for. Ulike barnehager, og pedagogiske ledere kan tolke dette ulikt. Derfor kan man møte barnehager der det er ulike fokusområder, som for eksempel natur og friluftsbarnhager eller gjennom satsningsområde barnehagene har satt.

Rammeplanen trekker frem det som står i §2 i Barnehageloven (2005) som vi kommer tilbake til. Rammeplanen under livsmestring og helse, utdyper blant annet med å si hva barnehagen skal. Den sier da blant annet at barnehagen skal være en plass der fysisk aktivitet daglig blir fremmet, og barn skal få oppleve bevegelsesglede og motorisk utvikling. Rammeplanen beskriver også et eget fagområde for kropp, bevegelse, mat og helse. Her trekkes frem at fysisk aktivitet skal oppleves både inne og ute. Denne delen peker også på personalets oppgaver. Det vektlegges at personalet skal støtte opp om den kroppslige leken, være aktive og tilstedeværende. I tillegg skal de bidra til å bygge gode vaner, som gjør at barna kan finne balansen mellom aktivitet og hvile (Utdanningsdirektoratet, 2017).

I melding til Stortinget (Meld. St 34. (2012-2013), s. 91-92) om folkehelsen blir det beskrevet hvordan personalet skal møte barna på en måte som gjør at de får en god start på livet. Ved gode oppvekstvilkår blir dette avgjørende for barn og unges helse videre i livet. Barn skal få samme mulighet til å kunne utvikle og utfolde seg uavhengig av foreldrene sin livssituasjon eller bakgrunn. Ved å gi muligheten for læring, mestring og livsutfoldelse i tidlig alder, vil dette påvirke helsen individet har gjennom livet (Meld. St 34. (2012-2013), s. 91-92).

Som en del av meldingen til Stortinget (Meld. St 19, (2018-2019). s, 116) om folkehelsen. Er det et ønske at regjeringen skal legge frem en handlingsplan om fysisk aktivitet, som skal ha et tidsperspektiv på ti år. Grunnlaget for denne nye handlingsplanen er å ha et langsiktig mål om reduksjon i fysisk inaktivitet med 15 prosent frem mot 2030. Dette er også i samsvar med FNs bærekrafts mål om god helse. *“Visjonen er at fysisk aktivitet skal vere eit naturleg val for alle gjennom heile livet”* (Meld. St 19, (2018-2019). s,116). Vi kan se på disse to stortingsmeldingene at det er et fokus på fysisk aktivitet, og at dette er med å påvirke helsen som en positiv effekt. De viser også til at grunnlaget for den enkeltes helse starter i tidlig alder. I Osnes, Skaug & Kaarby (2015, s. 244-245) blir det forklart at den daglige fysiske aktiviteten er sentral i barns helse, men også i arbeid med folkehelsen. Ved å bruke kroppen i fysisk aktivitet jevnlig vil dette være med på å motvirke plager og sykdommer gjennom oppveksten, men og senere gjennom livsløpet.

Det er lagt ned lover som sier at barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon. Dette kommer tydelig frem i §2 barnehageloven (2005) hvor det står: *“Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller”*. Dette innebærer at barnehagen ikke kan velge bort dette temaområdet. Osnes et al. (2015, s.25) beskriver det slik at det er i barneårene man legger grunnlaget og gode vaner for voksenlivet. Disse vanene tar individet med seg til voksenlivet. Eksempler på dette kan være matvaner eller forholdet til fysisk aktivitet. Grunnlaget for slike vaner er for å forhindre livsstilssykdommer senere i livet (Osnes et al., 2015, s. 25). Med andre ord, handler det om å investere i sin egen helse.

2.2 Kroppslighetens verdi som fremmer helse

Barnehagen er opptatt av alle de ulike aspektene innen barns kroppslighet. Med barns kroppslighet snakker vi om barnas måte å være på i verden (Moser 2018). Ferdighets mestring i forhold til alderen, men også fokus å lære om kroppen, å kunne uttrykke seg gjennom kroppen sin, eller fremme helse. Barns kroppslighet kommer til syne gjennom flere elementer i barnehagen. Fra barnets eget initiativ, til det organiserte. Barns kroppslighet kommer frem gjennom det meste de gjør. Alt fra det grovmotoriske til finmotoriske slik som Moser (2018) beskriver. Moser (2018, s. 32), viser til Moser og Jensen (2007), der blir det skrevet: *“Det blir påstått at mer rolige, finmotoriske aktiviteter som pusling og tegning ofte favoriseres framfor viltre, grovmotoriske aktiviteter som kan være uoversiktlige, kaotiske og til tider svært høylytte”*. Når en vektlegger alle perspektivene ved barns kroppslighet, vil dette være med på å forme ikke bare kroppens, men også sosiale og kulturelle verdier som formidles i barnehagen (Moser, 2018, s. 32). Den pedagogiske lederen må da jobbe med aktiviteter som tilrettelegger for bruken av både grov- og finmotorisk ferdigheter.

Muskelarbeidet er med på å påvirke mange av prosessene som skjer med barnet daglig, og må ses i sammenheng med de kognitive, emosjonelle og sosiale prosessene (Jagtøien & Hansen, 2018). Pedagoger er utdannet på blant annet dette området slik at de kan utøve denne kompetansen i barnehagen. Barnehagen blir da en arena der barn får oppleve de positive effektene ved fysisk aktivitet. Blant annet den positive helhetlig utvikling hos barnet.

I dagens samfunn er egenverdien og nytteverdien sentrale perspektiv for kroppslighetens betydning. Det er slik at de ikke alltid samstemmer med hverandre, men begge har en betydning innen det pedagogiske arbeidet. I Moser (2018 s. 32), blir det beskrevet slik, *“Kropp og bevegelse har en egenverdi, altså en verdi i seg selv som ikke trenger å legitimeres gjennom effekter som ligger utenfor det som umiddelbart har med kropp og bevegelse å gjøre”*. For barn kan målet handle om å klare seg motorisk, gjennom at de grov- og finmotoriske funksjonene er velfungerende. Sammen med andre elementer som balanse, kunnskap og kroppsbevissthet (Moser, 2018, s. 33). Slik det blir trukket frem av Engh (1997, s. 16) må fysisk aktivitet både være et mål og et middel. Det må både ha en nytteverdi og en egenverdi. Sagt på en annen måte vil nytteverdien av å være i fysisk aktivitet være at det er med på å bidra til en god helse. Egenverdi vil da være at den fysisk aktivitet skaper en glede, mestring, erfaring og innsikt. Det skjer ofte gjennom lek (Grindberg & Jagtøien, 1992, s. 78; Engh, 1997). Egenverdien blir beskrevet gjennom ordet, hvilken verdi det enkelte individet gir i seg selv, i dette tilfelle den enkeltes verdi til det kroppslige.

2.3 Barn blir formet gjennom lek

Lek er sammensatt, allsidig og alle dens sider må ses i en større sammenheng slik som Lillemyr (2020 s. 28-33) skriver om. Leken er særlig viktig for barna da de fleste bruker mye av sin tid til lek. Den er også med på å stimulere alle sider ved barns utvikling (Lillemyr, 2020, s.33). Lillemyr (2020, s.192) trekker frem hvordan barnets selvoppfatning styrkes gjennom leken. Da gjelder det å gi barnet en positiv selvopplevelse, følelse av trygghet og tilhørighet i leken. Han peker på pedagogens lek-kompetanse, og hvordan den spiller inn i et helhetlig arbeid med barns utvikling.

Slik det står i Osnes et al. (2015), er det gjennom kropp og bevegelse at barn blir kjent med seg selv og verden rundt dem. Det er derfor viktig at barn får mulighet til å utfolde seg i fysisk aktivitet og i lek. Slik som ble nevnt er det gjennom kroppen, erfaringer og bevegelser barn oppfatter seg selv og omverden. Da er det også slik at oppfatningen av seg selv og blir til i denne prosessen Osnes et al. (2015).

På bakgrunn av dette er det derfor sentralt at barn blir kjent med kroppen sin, og dermed får muligheten til å oppleve mestring gjennom sin fysiske kropp. I Osnes et al. (2015, s.16) blir definisjonen på god motorisk opplevelse beskrevet slik *“Opplevelser som gir barna lyst til å utforske og prøve ut egen kropps bevegelsesmulighet om og om igjen”*.

En måte barna får bruke kroppen sin er gjennom lek.

Leken er et sentralt element innen fysisk aktivitet (Engh, 1997, s.15). Osnes et al. (2015, s. 17-20), skriver at kroppslig lek og fysisk aktivitet er begreper som går inn i hverandre, og kan være vanskelig å skille. I ulike leker finner vi det kroppslige. Innenfor dette kan vi finne vilter og kaos lek, som er en type lek der kroppen blir aktivt brukt (Osnes et al., 2015, s.145- 152). Aktivitet er et begrep med stort omfang (Engh, 1997). Det kan gå innenfor mange kategorier, i denne oppgaven fokusere vi på den fysiske aktiviteten som gjøres med barnehagebarn. Det også viktig å nevne i hvilken setting barna leker. Hvor er det de ønsker å leke, hva er som skaper lyst til å leke. Da kommer begrepet affordance inn.

Affordance er et ord som beskriver hvordan omgivelsene innbyr til lek, og aktivitet.

Affordance finnes ikke bare ute eller i naturen, men kan også bli skapt inne i barnehagen. (Osnes et al., 2015. s. 169-170). Naturen er med på å tilrettelegge allsidige muligheter for at barn kan få utfordre seg, oppleve, og være i samspill med både naturen, og det den har å by på, men også medmennesker.

Leken er en måte barn uttrykker seg på. Som pedagogisk leder i barnehagen er det sentralt å vite hvordan man skal utøve sin kunnskap for å forstå og vite hvordan man skal tilnærme seg barna. Kunnskapen om den kroppslige leken kan bidra til dannelses-, lærings- og utviklingsprosesser hos barnet (Osnes et al., 2015, s. 15-16).

2.4 Motivasjon

Motivasjonen er den indre drivkraften som gjør at et individ opprettholder lysten til å holde noe gående (Skogen & Haugen, 2013, s. 117). Den kan komme med medfødte egenskaper, men og utvikles gjennom interesse og innstilling. Motivasjon er derfor sentral når det kommer til læring. I Engh (1997, s. 74) blir det skrevet at motivasjonen er en sentral forutsetning for læring, mens indre motivasjon og lyst kommer fra mestring. *“Det vi mestrer liker vi å holde på med, og omvendt”* (Engh, 1997, s. 74). Det er da essensielt for den pedagogiske lederen å ha kunnskap om barns motivasjon, men like viktig hvordan motivere et team. For da å vinkle dette inn på arbeidet med fysisk aktivitet.

Dette viser viktigheten av hvordan ansatte, men spesielt den pedagogiske lederen arbeider ved spontane- og planlagte aktiviteter. For å gi barna mestring i det de gjør, slik at dette kan utvikles videre. Barna må også føle på trygghet

og toleranse i arbeid med fysisk aktivitet. Ved det motsatte, kan vi hindre barna i å utfolde seg. Vi må da se på barnets individuelle forutsetninger, for å kunne støtte opp om rundt dem som pedagoger (Engh 1997). Ved hjelp av støttende stillas vil barna kunne få et godt grunnlag til å utfordre og videreutvikle seg selv (Nakken & Thiel, 2014, s. 143). Nordbotten (2017) presenterer viktigheten av den allsidige stimulien. At barn opplever trivsel gjennom aktiviteter som er lekpreget. På den måten får barnet et positivt møte, og videreutvikler et positivt forhold til kroppen sin. Gjennom allsidig og variert aktivitet, får en møte barnet på deres fysiske og psykiske behov.

2.5 Pedagogisk ledelse

Vi vil i denne delen trekke frem hva som kjennetegner en pedagogisk leder. Hvordan en pedagogisk leder arbeider rettet inn mot personalet, og hvordan pedagogisk leder leder et team. Alt dette for å skape et grunnlag og fundament der fysisk aktivitet kan bli fremmet fra personalets side og til barna. Med pedagogisk leder mener vi en som har barnehagelærerutdanning, og som er ansatt som første pedagog.

En leder i barnehagen er en som skal planlegger, organiserer, kjenner menneskene en jobber med og administrere ulike oppgaver og mennesker (Skogen, 2013, s. 27). Ifølge Utdanningsdirektoratet (2017), er pedagogiske ledere “*gitt ansvaret for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn*” Dette innebærer ikke bare at pedagogisk leder skal lede barnegruppen, men også lede de andre voksne. Ledelse av personalet kommer vi nærmere inn på. Først tar vi for oss ledelse av barna.

De voksne i barnehagen er viktige deltakere i barnet sitt liv. Ifølge Statistisk sentralbyrå (2021), er det 92,8% av barn i alderen 1-5 år som har plass i barnehagen. Det er derfor sentralt at den voksne vet hvordan de skal lede barna i fysisk aktivitet. Der den pedagogiske lederen står i spissen for å dele kompetansen sin, sammen med sitt team. Som rollemodeller for barna, må også de voksne vise til bevegelsesgledden som er iboende (Engh, 1997). Å kunne skape utfordringer og opplevelser for hvert enkelt barn, slik at det kan utvikle seg. «*Ved å ta i bruk egen kreativitet og lekenhet skal en leder oppmuntre og inspirere til selvstendig og skapende fysisk aktivitet*» (Engh, 1997, s. 21). Det ligger derfor et ansvar hos teamet.

Kulturen i et team må skapes av den pedagogiske lederen. Ved å snakke sammen om hvordan teamet ønsker å fremme fysisk aktivitet, vil man kunne bringe frem alle de voksnes sitt lekne menneske, sammen med barna (Engh, 1997). Skoglund og Sundsvall (2017, s. 20-22) viser til tall fra 2016, om at majoriteten av de ansatte i barnehagen ikke har barnehagelærerutdanning. Det er derfor viktig at de pedagogiske lederne som er i barnehagen, leder resten av sitt team til felles forståelse av mål, innhold og rammer barnehagen har og skal følge. Den pedagogiske lederen skal styrke resten av sitt teams faglige kompetanse, samtidig som å holde seg selv oppdatert.

Engh (1997 s.73) beskriver, at den pedagogisk leder ofte lager planer for den fysiske aktiviteten. Det er da nødvendig å vite om barnets helhetlige utvikling, og betydningen samt virkningen av den. Som tidligere nevnt betyr det at vi bygger den fysiske aktiviteten, på lederens motiverende og inspirerende rolle til å innby til aktivitet. Barna skal også ha et valg, om de vil delta i aktiviteten eller ikke. Det er ikke slik at dette er noe som de alltid kan få bestemme. Det er viktig å vektlegge at vi som pedagoger hører på barnas ytring. All aktivitet burde ikke alltid være voksenstyrt, men at barna burde få rom til å velge aktiviteter selv. Å få være med og påvirke, gjennom medvirkning eller medbestemmelse (Engh, 1997, s. 73).

2.6 Ledelse

“Den pedagogiske lederen leder arbeidet med planlegging, gjennomføring, dokumentasjon, vurdering og utvikling av arbeidet i barnegruppen eller innenfor de områdene han/hun er satt til å lede” (Utdanningsdirektoratet, 2017). Den pedagogiske lederen har et ekstra ansvar for avdelingen sin. Dette gjelder barna, men også de andre ansatte i sitt team. Den pedagogiske lederen må være bevisst sin lederrolle, og hvordan pedagogen møter de voksne i sitt team. Funksjonen ledelse er nødvendig i en organisasjon, men trenger nødvendigvis ikke å være en person. Dette er på bakgrunn av at ledelse er i første rekke en relasjon mellom mennesker. (Levin og Klev, 2002 i; Kvistad og Søbstad, 2005).

Wadel (1997; 43 i Kvistad & Søbstad, 2005) forklarer hva som skiller ledere og ledelse. Han hevder at man ikke nødvendigvis ikke trenger ledelse dersom en kan følge regler. Videre forteller han at det er i situasjoner der det ikke finnes regler og rutiner som er klare, at ledelse er viktig. Det er når det oppstår uventede og uforutsett situasjoner behovet for ledelse kommer. I en barnehagehverdag

der en dag sjeldent er lik den neste, og det er essensielt med denne lederrollen. Beslutninger som lederen tar, har nødvendigvis ikke en fasit. Dette krever dermed at den som utøver ledelse må ha kunnskap om barns fysiske aktivitet og lek, og kunne bruke det på en kreativ og selvstendig måte (Kvistad & Søbstad, 2005, s.165).

For voksne i barnehagen er det nødvendig at de er klar over rollen de har for barna som går der. Dette er for å kunne gi barna mulighet for et godt og utviklende barnehageliv. Det er nødvendig at den pedagogiske lederen yter sitt beste, ikke bare blant barna, men også med resten av personalgruppen. Alle burde oppleve at en blir anerkjent for slik som en er. Da også motsatt vei, fra personalgruppen til pedagogisk leder (Barsøe, 2013). På en arbeidsplass som barnehagen er det forskjellige mennesker som jobber, og det vil ofte kunne oppstå ulike meninger. Det er viktig at lederen vet hvordan dette kan håndteres på best mulig måte (Barsøe, 2013, s.18). Slik at teamet kan få en felles visjon og jobber sammen, når det kommer til å fremme arbeidet med daglig fysisk aktivitet i barnehagen skal fremmes.

2.7 Ledelse av personalet

“Den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at barnehageloven og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet” (Utdanningsdirektoratet, 2017). Det er pedagogiske lederen som har faglig og relasjonelt ansvar for sin avdeling eller base, og at arbeidsprosessen som blir gjort fører til kvalitet i arbeidet. Den pedagogiske lederen skal lede teamet, slik at de arbeider målrettet. For eksempel da mot å nå ulike mål eller følge ulike råd, som regjeringen eller ulike direktorat gir. Barnehagen som organisasjon er avhengig av god teamledelse, for å nå kriteriene satt av rammeverket. Resultatet blir da god kvalitet i arbeidet.

En annen oppgave til den pedagogiske lederen er å finne teamstrukturer som skaper et godt samarbeid og miljø. På den måten vil kompetansen til temaet kunne bli brukt på best måte og stadig fornyet. Som team jobber en tett sammen, og er avhengig av hverandre for å kunne gi muligheten for positive resultater. Aasen (2018) skriver: *“Teamledelse er selv en del av den gjensidige avhengigheten i arbeidsprosessene, men må sørge for koordinering som gi mulighet for en viss grad av uavhengighet i forhold til de hun skal lede”* (Aasen, 2018, s. 99). Slik hun trekker frem er det derfor sentralt med en god teamstruktur, der teamarbeid og teamledelse blir fremmet (Aasen, 2018, s. 91).

For at teamledelse skal fungere i barnehagen, krever det en god leder. En leder som veileder, slik at lederen kan utfordre den enkelte sine sterke og svake sider. Dette vil skape et team med tillit ikke bare til ledere, men også til hverandre (Aasen, 2018). Skogen (2013, s.47-48) trekker frem tre sentrale faktorer som er viktige i arbeidet med team. Det første er å ha et felles mål, det andre er avhengigheten av de andre medlemmene i teamet, og til slutt er det koordinering. Dette vil skaper gode team som igjen vil kunne legge et til grunnlag for å fremme fysisk aktivitet i barnehagen.

Det er flere faktorer og aspekter å ta med når det kommer til ledelse av team. Lundestad (2013, s.74) trekker frem en annen side med teamarbeid som er viktig. Hun fokuserer på den gode arbeidsgruppen, som innebærer å skape et godt samarbeid mellom de ansatte i gruppen. Noe som hun trekker frem her som meget sentralt er relasjonen mellom de ansatte (Lundstad, 2013, s.74). Hun sier at pedagogiske leder må jobbe for at alle de ansatte i gruppen skal vise omsorg og respekt for hverandre. Hun trekker videre frem at det gode samarbeidet gir grunn for dokumentasjons, planleggings- og vurderingsarbeidet. Dette må da oppnås gjennom ledelse av en gruppe. En annen viktig faktor hun peker på er tilhørigheten (Lundestad, 2013, s. 74). Noe alle medlemmene av en gruppe trenger å kjenne på. I en gruppe med ulik kompetanse, erfaringer og interesser er det da lederens rolle å trekke frem individuelle bidrag, og gjøre dem synlig. For at medlemmene, altså de ansatte, skal føle på en tilhørighet i personalgruppen, trenger hver enkelt å bli sett og verdsatt for sitt bidrag, som Lundestad (2013) beskriver.

Skogen (2013, s. 35) trekker frem Csikszentmihalyis flytsonemodell. Denne modellen blir brukt på ulike måter. Hun bruker den her som et ledelsesverktøy for lederen. Ved å se på utfordringer i forhold til den ansattes ferdigheter. Kan en leder bruke denne modellen til å finne de ansattes flytsone, slik at deres interesse for temaene optimaliseres. Barnehagen er en organisasjon som er i konstant endring for å oppnå utvikling, eller ny kunnskap. En god leder i en lærende organisasjon som barnehagen, vil tydeliggjøre hva som er riktig endring for sin avdeling. Skogen (2013, s.38- 39) trekker frem her påvirkelsen som kommer fra omgivelsen til barnehagen. Altså samfunnet, og da blant annet politikere, utdanningsinstitusjoner, foreldre og barn. Det blir stilt store krav til lederne i barnehagene om å holde seg oppdatert faglig, og sette seg inn i all den ulike informasjonen på alle de ulike plattformene som finnes.

Kvistad og Søbstad (2005, s.162-180) trekker frem at man forstår ledelse som en prosess der både lederen og de som blir ledet deltar. I vårt tilfelle er det den pedagogiske lederen i barnehagen og personalgrupper der. Som vi har nevnt tidligere er barnehagen en dynamisk organisasjon som konstant er i utvikling og læring. Kvistad og Søbstad (2005) forklarer videre at det blir den pedagogiske lederen sin oppgave i denne prosessen. Dette kan være å igangsette refleksjon hos personalgruppen og over egen praksis. Refleksjonene vil kunne føre til en selvinnsikt og bevissthet som medlemmene i personalet kan trekke ut lærdom av. I praksis betyr det at den pedagogiske lederen må skape rom for denne refleksjonen, og helst da i et faglig felleskap kontekst. Altså personalmøte, veiledning, fagdager og planleggingsdager.

Kvistad og Søbstad (2005, s.162-180) skriver at dette er med på å skape en kultur for læring. De understreker viktigheten av å ha et personale som er har en forskertrang, nysgjerrighet og mot til å eksperimentere i hverdagen. Som nevnt over er et personale i flytsonen et personale som er optimalt interessert i et tema. En leders drømmescenario her ville være å komme til et punkt, der personalgruppen er i flytsonen i læringsprosessen. Personalgruppe ville kunne dele sin kompetanse med hverandre og fyller hverandres kompetanse hull. Pedagogen ville da kunne videreformidle sin kunnskap om fysisk aktivitet til personalet. På denne måten hevet kompetansenivået i gruppen. I vårt tilfelle kompetansen innenfor fysisk aktivitet. Den hevede kompetanse fører til økt arbeid rettet mot fysisk aktivitet.

2.8 Oppsummering

Alle punkt og overskrifter vi har fått med i denne teoretiske delen mener vi er sentralt for å legge et kunnskapsgrunnlag når det kommer til å tilrettelegge for fysisk aktivitet for barna i barnehagen. Vi mener det er svært viktig at vi som fremtidige pedagoger har denne kunnskapen som vi har lagt frem i denne delen for å kunne arbeide rettet inn mot vårt team. Vi vil derfor argumenter for fysisk aktivitet sin sentrale verdi og viktighet videre i drøftingsdelen. Når vi nå har fått lagt et kunnskapsgrunnlag. For å forstå hva som skal til for å legge til rette for fysisk aktivitet i barnehagen. Kan vi gå videre på hvordan vi forsket på dette selv i metode.

3.0 Metode

3.1 Valg av metode

Utgangspunktet for de metodiske valgene vi har tatt er at vi ønsker å undersøke hvordan pedagogiske ledere arbeider med Helsedirektoratet (2019) sitt råd om fysisk aktivitet, der vi fokuserer på barna i alderen 3-6 år. For å undersøke dette har vi valgt å gjennomføre kvalitative intervjuer med to pedagogiske ledere. I dette kapitlet vil vi derfor presentere og begrunne valg av metodisk tilnærming vi har brukt for å innhente, organisere, samt analysere og drøfte datamaterialet. Vi vil også drøfte etiske hensyn vi har gjort i vårt arbeid og vurdering av vårt prosjekt.

Når en snakker om metode innenfor forskning bygger vi vår kunnskap på Tjora (2021, s. 26). En velger metode ut fra hva som er problemstillingen, og hvilken hensikt en har med forskningen. Det er ulike teknikker som blir brukt for å innhente kunnskapen om emnet. De mest omtalte og brukte er kvalitativ og kvantitativ metode. Bergsland og Jæger (2014) klargjør hovedskillet mellom disse ulike forsknings logikkene som omhandler hvordan data innsamles og prosesseres (s.66). Med tid og nok ressurser ville man med en kombinasjon av disse få et mest mulig helhetlig bilde av den sosiale virkeligheten (Tjora, 2021, s. 26).

I vår problemstilling stiller vi spørsmål ved pedagogens rolle og virke i barnehagen, i forhold til et råd fra Helsedirektoratet (2019). Problemstillingen vi har valgt plasserer oss i det kvalitative fortolkende paradigmet (Tjora, 2021, s. 27). Innenfor dette undersøkes menneskers forståelse og opplevelser av ulike fenomener. Vi ønsker med forskningsintervjuet å produsere kunnskap (Kvale & Brinkmann 2015, s. 21). Siden intervju gir forskeren innsikt i andres forståelser (Tjora, 2021), valgte vi dette som metode for datainnsamlingen i vårt forskningsprosjekt. Gjennom intervjuene ønsker vi å gå inn på hverdagen til pedagoger, og få innsikt i deres tanker rundt valgte tema. Vi trenger å få et blick i informantenes hverdagsverden, og at det da blir gjort på en måte som gir informantene rom til å uttrykke seg mye friere enn på et spørreskjema (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 77-78).

3.2 Utvalg av informanter

Da vi gikk frem for å finne informanter til dette prosjektet, hadde vi noen kriterier. Vi ønsket å finne pedagogiske ledere på storbarnsavdelinger i ulike barnehager. Et annet av kriteriene var at informantene måtte arbeide som pedagogisk leder i barnehagen.

Valget ble også gjort på bakgrunn av å kunne få innblikk i de fysiske miljøene til barnehagene, ute og inne, og om dette har betydning for problemstillingen. Vi ønsket å høre hvordan de to ulike pedagogene i hver sin barnehage, arbeidet for å lede teamet sitt til å tilrettelegge fysisk aktivitet hos barna.

I det kvalitative forskningsintervjuet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 20) søkte vi kunnskapen rundt informantens empiri. Vi la til grunn for å ha intervju med informantene. Slik som tidene er i dag, var dette verre å få til. Spesielt med tanke på risikoen for smitte og smittespredning. Vi kontaktet barnehager i Bergen, der vi kunne se at beliggenheten var forskjellig. Vi sendte e-post eller ringte til flere barnehager, men opplevde at de fleste ikke ønsket å delta, eller at forespørselen ikke ble besvart. Da utvidet vi søket vårt etter barnehager utenfor Bergen. Etter en tid kom vi i kontakt med to informanter til prosjektet, som vi syntes var svært relevante for vår oppgave. Der den ene ligger i distriktet på Vestlandet, og den andre i Bergen. Da vi valgte disse barnehagene, var det også ut fra blant annet fokusområder de tidligere hadde hatt, og deres beliggenhet.

3.3 Intervjuet

Vi forberedt oss før intervjuet med å lage en intervjuguide (vedlegg 2; Løkken og Søbstad, 2013, s.108; Christoffersen & Johannessen, 2012). Slik at det ble mer ryddig og vi kunne lettere stille gode og åpne spørsmålene under intervjuet, for å få best mulig innsikt. Dette ble et semistrukturert intervju (Bergsland og Jæger, 2014, s.71). Dette passet også godt sammen med tanken vår om at intervjuet skulle fremtone seg som en samtale med en hensikt og struktur (Kvale & Brinkmann, 2015 s. 22). Det ville også gi oss mulighet til å følge opp eventuelle interessante temaer eller tråder som skulle dukke opp underveis i intervjuet.

Før intervjuet er iscenesettelsen en viktig faktor i forhold til hvilke resultatet en kan få (Kvale & Brinkmann, 2015, s.160). Med tanke på pandemien er forholdet noe utenom det vanlige. Heldigvis finnes det god teknologi i dag, noe som gjorde det mulig for oss å gjennomføre intervjuene på tjenesten Zoom, som er en videosamtale over nett. Vi hadde foretrukket fysisk intervju, men med tanke på smitte-situasjonen var både vi og informantene skeptiske til å gjennomføre fysiske møter. Vi vurderte også at intervjuet over nett var en bedre løsning enn å ha telefonintervju. Ved å bruke Zoom får man med seg en liten porsjon av den kroppslige kommunikasjonen (Kvale og Brinkmann, 2015, s.125). Selv om det blir noe amputert over video.

Relasjonen mellom intervjuer og informant spiller inn på hvilke kvaliteter en får ut av intervjuet (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 81). Vi valgte derfor å starte intervjuet med å introdusere oss selv, ha litt løst snakk, samt presentere problemstillingen vår før vi startet. På den måten kunne vi skape trygghet for informantene og en god relasjon. Begge informantene hadde fått en viss oversikt om hva vi skulle snakke om. Vi ønsket ikke å gi bort alt for mye informasjon om spørsmålene før intervjuet. Samtidig valgte vi å gi informantene litt bakgrunnsinformasjon i forkant av intervjuet. På den måten hadde informantene mulighet til å tenke igjennom temaet, og det ville også kunne fungere som en trygghet ved intervjuet. Dette på grunn av at vi ville ha de første tankene informantene hadde om temaet, og ikke det de tenkte var riktig svar på spørsmålene. Vi ønsket å høre realiteten og hverdagen med arbeidet om temaet og ikke planer og andre formaliteter.

Før vi startet å intervjuer ut fra intervjuguiden (vedlegg 2) ønsket vi litt generell bakgrunnsinformasjon om informanten og barnehage. Dette kommer frem i første del av intervjuguiden (vedlegg 2). Informantene hadde ikke tilgang på intervjuguiden under intervjuet. En fikk i oppgave å stille spørsmål og føre intervjuet, mens den andre skrev notater og fanget opp essensen (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 81). Dette ble gjort likt på begge intervjuene, der vi hadde samme arbeidsfordeling. I ettertid utfylte og transkriberte vi informasjonen vi hadde fått (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 206). Vi ønsket at intervjuene skulle bli gjort på en nokså lik måte fra vår side. Slik at vi kunne se nærmere på svarene vi fikk i ettertid. En negativ side ved at vi ikke tok lydopptak, er at vi ikke kan gå tilbake å høre direkte hva informanten fortalte. Da kan viktig datamateriale forsvinne hvis vi ikke skriver et godt referat.

Da vi hadde gjennomført begge intervjuene, så vi på svarene til barnehagene at de var nokså like. De hadde mye likt i essensen, men hadde også noen punkt som avviker fra hverandre. På grunn av dette kommer noen av svarene fra barnehagene til å opptre sammen, og ofte i samme avsnitt i drøftingsdelen.

3.3 Forskeren som verktøy

(Nilssen, 2012, s. 29) Alt som skjer i forskningsprosessen både påvirker og blir påvirket av forskeren. Forskeren selv er et av det viktigste forsknings instrumentene.

En forsker er et unikt instrument da et menneske er tilpasningsdyktig, og kan behandle datamateriale umiddelbart. Vi kan da utfra hva informanten sier og hvordan informanten oppfører seg, med en gang prosessere, oppklare og summere dette til en viss grad og stille spørsmål videre fra det vi har oppfattet. Dette førte til at vi av og til stilte spørsmål som ikke var med i intervjuguiden (vedlegg 2.).

Forskeren er uerstattelig i forskningen, samtidig har forskere sine begrensninger. For oss gjelder det at dette er vårt første forskningsprosjektet. Derfor kan dette være en faktor for hvordan forskningsprosjektet har blitt gjennomført, og sluttproduktet. Fordelen med en forsker er det menneskelige, men det er også det som setter grenser og hemmer. Mennesker gjør feil, muligheter glipper og vi klarer aldri å være helt objektive. I tillegg vil våre forståelse av temaet, og våre tanker rundt temaet få betydning for hva vi som forskere observerer, vektlegger og tolker observasjonene (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 23).

Da vi var to i dette prosjektet kunne den ene av oss virke nesten som en lydopptaker, og få dekket det mest av hva som ble sagt. Så kunne den andre, notere kroppsspråk og skrive ned andre tolkninger og punkter som måtte dukke opp som vi kunne ta med i transkriberingen (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 204; Løkken og Søbstad, s. 69). Mye av denne metakommunikasjonen, altså kroppsspråk som indikerer hvordan det verbale skal forstås, kan da bli en feilkilde i forhold til oppgaven. Hvis vi som forskere ikke får med oss nøkkelord eller en viktig bevegelse fra informanten.

En annen feilkilde i oppgaven ved bruk av intervju kan være at vi som intervjuere styrer for mye informanten i en retning. Informantene kan føle på at vi er ute etter noe spesifikt, og dermed si det som de tenker at vi vil høre (Kvale og Brinkmann, 2015). For å unngå dette, ble det sentralt å åpne opp for at informantene kunne komme med frie innspill. Innspill der vi ikke gav dem noen forutsetninger for deres svar. Informanten kunne komme med sitt syn og tanker de hadde rundt de ulike spørsmålene, uten at vi kom med konkrete og ledende spørsmål.

3.4 Ethiske hensyn

«... etisk forskning adferd ikke alene går ut på å følge regler og overholde moralkodekser. Etikk har grunnleggende betydning for intervjuforskningen; den strekker seg utover etiske regler og omfatter også bredere områder som etisk og sosial politisk usikkerhet i samfunnsforskning.» (Kvale & Brinkmann, 2015, s.38)

All forskning som inkluderer personer stiller krav til deltakernes informerte og frie samtykke (Ringdal, 2018, s. 61). Informasjonsskrivet og samtykkeskjemaet fulgte vi mal fra Norsk senter for forskningsdata (u.å.). Før intervjuet ble holdt, korresponderte vi på e-post og sendte informasjonsskriv og samtykkeskjema (vedlegg 1) til informantene. Begge informantene samtykket til å bli med i studien. Vi ordnet også kryptert zoom-lenke slik at informantene ble ivaretatt når det kom til personvern. Intervjuet ble innledet med en gjennomgang på anonymisering, taushetsplikt, frivillig deltakelse, lagring av opplysninger, frihet til å trekke seg og informasjon av hva vi ønsket med vår oppgave (Ringdal, 2018, s. 65). Samtykke skjema og slik informasjon er med på å skape en tillit mellom oss og informantene. Det gir klare spilleregler for hvordan det hele skal gå for seg.

Intervjuene som er transkribert blir ikke lagt med som vedlegg i oppgaven, da det er etiske hensyn å ta når det kommer til presentasjon av data (Tjora, 2021, s.187). De pedagogiske lederne i barnehagene har i stedet fått fiktive navn som informant A og B. Slik at vi kan legge dem frem i oppgaven, samtidig som vi viser at det er skille mellom dem og resultatet ikke blir sammensatt som en barnehage. Ikke minst slik at vi kan anonymisere informasjonene vi får fra informanten, og de selv forblir anonyme. På den måten jobber vi ut ifra en respekt for menneskeverdet (Ringdal, 2018; Bergsland og Jæger, 2014, s. 83 i: Lov om behandling av personopplysning, 2012).

Forsker man gjennom valgt metode er det ikke gitt at en får en absolutt objektiv sannhet. Ifølge Tjora (2021, s.25) er det en forsoning av at vi får et mer nyansert bilde av ulike situasjoner eller fenomener. Altså etter å ha gått gjennom resultatene og argumenterte perspektiver og teori rundt, vil vi ikke nødvendigvis sitte igjen med en fasit. Ved å ha lagt frem hvordan vi har arbeidet med forskningen vår. Vil vi argumentere for at oppgaven vår og det vi har lagt frem her er pålitelig og gir et realistisk innblikk på hvordan dette tema er i noen barnehager.

Samtidig vil det ikke være mulig å gjenskape samme situasjon. Hvis andre gjennomfører samme prosjekt, hadde de kanskje kommet frem til andre konklusjoner. Samtidig vil åpenhet vi viser om hvordan forskningen vår er gjennomført vise hvordan vi har kommet frem til de konklusjonene vi har (Kvale & Brinkmann, 2015, s.276).

Det er samspillet mellom teori og empiri som utgjør hva vi har kommet frem til. Vi ser da hva forfatteren i fagbøkene skriver om barns helhetlige utvikling og hva som trengs der, for så å sammenligne dette med våre funn i barnehagene. Slik jobbet barnehagene med arbeidet om fysisk aktivitet, og det samsvarte med hva fagbøkene beskriver. Altså hvordan vi har tilegnet kunnskapen vår i denne oppgaven (Tjora, 2021, s.27).

4.0 Empiri

I denne empiriske delen, skal vi presenterer funnene våre ut i intervjuene. Dette blir vår tolkning av intervjuene og spørsmålene, altså en side av intervjuet. Derfor kan det oppstå feilkilder, ved at informanten og vi som forskere har tolket et spørsmål, og et svar ulikt. Vi skal presentere omstendigheten rundt hver barnehage, og hver pedagogisk leders bakgrunn. Som igjen er med på å forme svarene vi fikk. Vi kommer til å presentere informantene som informant A og informant B. Informant A arbeider i barnehage A, og informant B arbeider i barnehage B. De to neste avsnittene blir pedagogene presentert, slik at vi gir et grunnlag av hvem de er. Det er de bakgrunns spørsmålene som ligger på vedlegg 2 som blir brukt, videre kommer deler av intervjuet som vi vil trekke frem. Det er altså da ikke hele intervjuet, men deler av det som vi presenterer under.

Informant A er utdannet barnehagelærer i grunn. Hun har jobbet i barnehage i over 20 år, der hun har tatt et halvt år med spesialpedagog utdanning i tillegg. Hun har både jobbet som første- og andrepedagog. Barnehage A, er en barnehage som ligger utenfor en mindre by på Vestlandet. I barnehagen er det 87 barn, som er fordelt på 6 avdelinger. Barnehagen har tilgang på skog, jorder og god bruk av uteplassen. Dette barnehageåret var psykisk helse og sosial kompetanse satsningsområde for barnehagen, og dermed noe de jobbet mye med.

Informant B er utdannet barnehagelærer. Hun har jobbet noen få år i barnehagen, og mesteparten på småbarnsavdeling, men nå på storbarnsavdeling. Informanten er også ganske ny i denne barnehagen, noe som er med på å forme svarene hun gir. Barnehage B ligger nær en storby på Vestlandet. Dette er en privateid barnehage, med 60 barn. Barnehagen satsingsområde er går innenfor digitale verktøy og bevegelse. Barnehagen ligger nært et byggefelt, men relativt skjermet ellers. Informanten beskrev utemiljøet som bra, et miljø som inviterer til mye aktivitet, ellers er det kort vei til natur og utforskning i nærheten av barnehagen. I tillegg til turer inn mot bykjernen sentrum.

4.1 Barnehage A

Beliggenheten til barnehagen er nær skog, men også byggefelt, mulighet for bruk av skog, lavvo og jorde. De største barna er mye ute, og på tur. Dagsrytmen består i av å starte dagen sammen, når det er få barn og voksne, og deretter dele seg når flere ansatte kommer på jobb. Da er muligheten for å være i mer fysisk aktivitet til stede, ved at barnegruppen kan dele seg. Barnehagen har flere ulike rom, som innbyr til aktivitet, som motorisk rom, men også rom som barna kan boltre seg mer i. Dans, leker og yoga er aktiviteter som informanten trekker frem. Rundt 09.30, deler avdelingen seg, ved at en gruppe er inne og en gruppe ute, og har samling. Uansett om man er inne eller ute, passer de voksne på at det er tid til bevegelse, og unngår for mye stillesitting i løpet av en dag.

Informant A forteller at i løpet av en uke har de avdelingsmøter, der muligheten for innspill fra hele teamet blir lagt til rette for. Hun sier at hun opplever ikke mye motstand i arbeidet med fysisk aktivitet, og de har et felles mål om å bruke mye tid ute. Hun sammen med temaet arbeidet med å balansere hverdagen og legge til rette for ulike aktiviteter, som sykling, noe som gir både fart og spenning. Informanten forteller også at aktiviteten er like viktig inne som ute, og forteller hvordan hun og teamet arbeider med å være bevisst på flere aspekter ved fysisk aktivitet som spenning mestring og trygghet. Med tanke på inne- og utemiljø er informanten tilfreds med hvordan de har det fysiske miljøet. At det er tilrettelagt slik at barna kan få oppleve og erfare et bredere mangfold.

På informantens avdeling la de fokus på kontrasten mellom mye bevegelse, og å være i ro. Dette for å kunne bli kjent med kroppen sin som å kjenne at hjerte dunker, etter mye bevegelse. Hun forteller at på avdelingen jobber de med å gjøre barna bevisst på sin egen kropp, både når det gjaldt å være i aktivitet, en også i ro. Også i garderoben, ved at barna skulle kle på seg selv, det å få prøve å kle på seg selv, ved å bruke kroppen. De jobbet tverrfaglig, men hadde ikke spesielt fokus på å bruke ord på hvorfor aktivitet er viktig, men heller at det kom inn som rutiner og vaner.

Ved spørsmål om hvordan personalet holder seg oppdatert på ulike regler, påskrifter og råd er det ledelsen som gir beskjed. Det går videre til pedagogisk leder, og videreformidlet derfra til resten av teamet. Dette blir tatt på avdelingsmøter, men også gjennom innspill, og ulike initiativ gjennom året.

Informant A beskriver at de 60 minuttene med fysisk aktivitet som Helsedirektoratet anbefaler er et delt ansvar mellom hjem og barnehage. utfordringer som kan oppstå er om barna selv ikke ønsker å delta. Barnehagen prøver å gjøre aktivitetene lystbetont, og jobber med motivasjonen. Belønning var en måte som kunne bli brukt, men mer som en motivator, og ikke som en belønning ut fra handling. Et eksempel som ble trukket frem var utfordringer på tur. Da barnegruppen kom til en lengre bakke, kunne en voksen gå på toppen og vente med en belønning. Da kunne de barna som ville ha konkurransen opp gjøre det, mens de andre kunne ta det i sitt eget tempo. Alle fikk belønning uansett hvordan de gjorde det. Barnehagen hadde ikke et spesielt fokus på fysisk aktivitet i seg selv, men trekker frem at det ble gjort på en tverrfaglig måte. Tverrfaglighet, ved at områder i rammeplanen ble innbakt sammen.

Kommunikasjon med foreldre trakk informanten frem i slutten av intervjuet. Et eksempel som ved at et barn med dårlig fysisk helse, er det viktig å kommunisere det til foreldrene. Der de sammen kan legge til rette for barnets beste. Informanten viser til viktigheten av å ha et øye med det fysiske aspektet ved alle barna. Men informanten legger vekt på at dette er et delt ansvar mellom hjemmet og barnehagen, og ikke bare barnehagen.

4.2 Barnehage B

I barnehagen er det en satt dagsrytme, og ukes-struktur, slik at de kan legge opp det faglige rundt dette. Mandagen er avdelingene ute hele dagen, som oftest på tur. Tirsdagen er avdelingen ute i barnehagen der fokuset er på fysisk aktivitet. Onsdager har de gruppearbeid ut ifra evner og kontekst, dette gikk mer på individnivå. Torsdag hadde de sykkeldag, og fredag var turdag.

Barns medvirkning var viktig å ta med i planlegging av aktiviteter forteller informanten. De la også vekt på barn som trengte mer tilrettelagt aktivitet. Informanten forteller at hun opplever at det er kommet et mer generelt fokus på helse og aktivitet i barnehagen. Via et større fokus fra samfunnet, blir barnehagen påvirket av dette. At barnehagen skal være med å legge grunnlaget på barnas egne interesser, slik at de får prøvd seg fysisk og testet sine grenser. Informanten forteller at hun sammen med teamet, fokuserer på å gi barna en positiv opplevelse med naturen, ut og inne, egen kropp, grenser og presse seg selv.

Som informanten beskriver har hele teamet egen interesse for aktivitet, klatring og opplevelser av nye bevegelser. Gleden med å være ute kom mer naturlig i et slikt team, mener hun. I planleggingsfasen tar de med å være allsidige. Gjennom samtale i teamet, får man uttrykke det som kan være positiv og vanskelig, slike samtaler ble tatt opp med jevne mellomrom. Et eksempel var at en av de andre i teamet hadde mistet motivasjonen for tur. Da snakket teamet med pedagogisk leder i front, om hvorfor det var slik, og hvordan dette kunne endres. Ved å lage en plan for tema på tur, og gjøre turene varierte. Teamet snakket sammen om hva som var fokuset og målet for å bygge grunnlaget for barna.

Informanten koblet ofte naturens naturlige invitasjon, altså affordance til fysiskaktivitet. På høsten ble det lagd en oversiktsplan over turer for det kommende året. I år var det en medarbeider som hadde laget planen for turene. Han var mer kjent i område, fikk ansvar for dette. Her ble det satt opp ulike og varierte turer og utflukter. Pedagogisk leder delegerte videre arbeidet med tur, til en annen i teamet som hadde mer kunnskap om turområdet. Affordance ble brukt som grunnlag til valg av tur. I tillegg tok informanten vekt på egenverdien til turen. Det var ikke nødvendigvis det å komme seg til målet eller fjelltoppen hver gang, men turen i helhet, og hva barna kunne oppleve gjennom hele turen. Inne og utemiljø var informanten godt fornøyd med. Inne hadde avdelingen tre rom som hang sammen, med skyvedører som skilte dem. I disse rommene, kunne barna fokusere på ulike aktiviteter. I det ene rommet var det bord og stoler, og kunne bli brukt til type formingsaktiviteter. Et annet rom var det tjukkas og ribbevegg og mer åpent, slik at det var plass for barna å kunne boltre seg rundt. Det tredje rommet var en blanding av de to forrige.

For å gjøre barna bevisst på fysisk aktivitet, brukte teamet benevnings ord når barna utfordret seg selv, i tillegg til å anerkjenne barnet i opplevelsene sine. Ved bruk av benevnings ord og snakke sammen med barna får de koblet sammen ord og aktivitet. Også ved å snakke med barna får man koblet sammen mat og trening, og det faktum at vi blir sterkere. Forklare gjennom dagen og koble følelsen av å være sliten opp mot at vi trenger mat. De daglige hverdagsamtalene med barna er viktige legger informanten frem. Informant B forteller at reflekterende spørsmål rundt fysisk aktivitet var noe hun jevnlig tenkte gjennom. Spørsmål som:

“Har barna fått mulighet til å teste sine egne grenser? Har vi lagt til rette for dette ute som inne? Har barna gitt uttrykk for at det er aktiviteter de selv vil prøve seg på? Og da har det fått prøvd disse?” - sitat informant B.

Det blir ikke lagt frem om disse spørsmålene ble snakket sammen med resten av teamet eller bare som individuell refleksjon.

Informanten trekker frem lovverket og rammeplanen som noe som en skal *ha i ryggmargen*, og utøve det i lys av lovverket. Informanten trakk også frem at pedagogiske lederne kanskje hadde dette i ryggen, men usikker om en assistent har det. Det hadde ikke blitt snakket om det i teamet til nå. De jobbet med de som trengte ekstra støtte i forhold til motorikk og det fysiske. Fokus på at alle på enkelt nivå skal få god opplevelse og assosiasjoner med det fysiske og kroppen sine. Utfordringer rundt å opprettholde det som står i lovverk og rammeplan, sier hun at hun kunne gått dypere i samtaler med resten av teamet.

Som informanten forteller, opplever ikke hun at det er noe problem med at barna ikke er i aktivitet. Fordi de er en veldig aktiv barnegruppe, og at de ofte er i aktivitet over 1 time om dagen. Informanten ser på teamet om fysisk aktivitet som viktig, og at ved fokus på dette i barnehagen skaper dette en helsefremmende funksjon. Det kan være med å jevne ut sosiale forskjeller, og skape sunne vaner. Styrke kjennskap til egen kropp, gjør barna mer komfortabel, tøyser grenser og blir rustet for allsidig aktivitet. Dette kan skape interesse, glede og trygghet. Et eksempel var at de tidligere i år hadde vært en uke i en svømmehall, der barna fikk oppleve dette med aktivitet i vann. Dette hadde barnehagen fått positive tilbakemeldinger på. Barnehagen kan være en arena der barn får sitt første møte med ulike elementer, og bli trygge på dem. Ikke alle foreldre vet hvordan de skal handle i slike situasjoner, enten fordi de har mangel på kunnskap, eller dårligere økonomi. Dette var en kommunal ordning.

Dette framlegget av intervjuene er essensen av de ulike intervjuene, det er dette som vi kommer til å drøfte videre i oppgaven i lys av teorien. Vi har gjennom disse intervjuene fått innblikk i hvordan informantene i praksis arbeider med å fremme fysisk aktivitet.

Informantene arbeider med seg og sitt team på en måte som på noen punkt samsvare, og andre punkt avviker med hva den teoretiske delen legger frem.

5.0 Drøfting

I denne delen av oppgaven vil vi se på datamateriale fra den empiriske delen av oppgaven i lys av relevant litteratur. For å få et bedre innblikk i problemstillingen vil vi sammenligne funnene i barnehagene, for å peke på likheter og ulikheter.

5.1 Bruken av fysisk aktivitet i barnehagen

Engh (1997) peker på at lek er et sentralt element i fysisk aktivitet. Barna får prøvd ut ulike typer leker, men også idretter og friluftsliv. Helsedirektoratet (2019) sitt råd sier at det skal være høyere intensitet på fysiske aktiviteten noen ganger i uken. Informantene trekker frem at de jobber allsidig med fysiske aktivitet, og planlegger ulike type aktiviteter og leker i løpet av en uke. I barnehage B er det lagt opp til en fast rytme i uken med tanke på lekene og aktivitetene. Som nevnt i kapittel 4.0 har avdelingen satt av ulike dager til ulik aktivitet, for eksempel var torsdag en fast sykkeldag. Barnehage B sin vektlegging samsvarer med Osnes et al. (2015) forklarer om allsidig lek, også det Lillemyr (2020) legger til grunn om lekens mangfold. Der de vektlegger at barna skal få mulighet til å bruke kroppen sin på ulike måter. Gjennom hele uken la informanten opp dagene på en slik måte at barna fikk mulighet til å utfolde seg gjennom ulike aktiviteter. Slik Osnes et al. (2015) påpeker vil dette være svært positivt for barna.

Osnes et al. (2015) forklarer at gjennom bruk av kroppen, altså fysisk aktivitet, blir barnet kjent med seg selv og verden rundt seg. Informanten fra barnehage B trakk frem et eksempel med et barn som klatrer i et tre. Ved å klatre i treet får barnet bruke hele kroppen for å klatre høyere, og dermed bruker barnet grovmotorikken. Finmotorikken er også en del av klatringen, men kommer mer frem ettersom barnet får mer erfaring med klatringen. Bruken av det finmotoriske som øye- hånd, øye- fot koordinasjonen blir en måte barnet kan videreutvikle klatreferdigheten. Det kan skje ved at klatringen går raskere, eller om barnet utfordrer seg videre i klatringen. Eksempelet informanten trekker frem gjelder egentlig for all type aktivitet. Informant B sine uttalelser tyder på at hun har et fokus på og vektlegger at barna skal få mulighet til å bruke kroppen på forskjellige måter. Uttalelsene tyder dermed på at informant B arbeider allsidig med å gi barna ulike fysiske opplevelses erfaringer gjennom den fysiske aktivitet. Dette for at barnet skal kunne utfolde seg og bli kjent med egen kropp og verden rundt.

Som vist til i delkapittel 2.2, blir Moser og Jensen (2007 ref. i Moser (2018)) referert til, de skriver om at det ofte er de finmotoriske og rolige aktivitetene som blir foretrukket i barnehagen. Der de grovmotoriske aktivitetene kan virke voldsomme og uoversiktlig. Dette er noe som vi finner motstridende, altså ulikt fra hva teorien sier. Uttalelser fra begge informantene tyder på at de synes både de de grovmotoriske og finmotoriske aktivitetene er like viktige, og dermed prioritere begge typene aktivitet. Den grov- og finmotoriske aktiviteten henger nøye sammen, spesielt med de eldste barna. Det er nå som de mestrer mange aktiviteter gjennom grovmotorikken, må man jobbe videre gjennom finmotorikken som nevnt i eksempelet til informant B over.

Barnehage A jobbet mye med at aktiviteten i barnehagen skulle være lystbetont. De ansatte ønsket at barna fikk oppleve fysisk aktivitet som noe kjekt. Dette er noe som Lillemyr (2020) trekker frem som viktig, da lek gjennom aktivitet gir barn positiv selvopplevelse. Barn skal få bli kjent med sin egen kropp, og sine egne begrensninger. Dette trekkes også frem av Osnes et al. (2015). De fremhever at nå barn utforsker det de syns er kjekt, bruker de da kroppens bevegelsesmuligheter gang på gang. I barnehage A var det gjennom tverrfaglig arbeid at den fysisk aktivitet kom mest frem. Vår tolkning var at informantene arbeidet mest mulig tverrfaglig, for å få til den fysisk aktivitet. Begge barnehagene hadde det sjeldent som et hovedmål å gjennomføre aktiviteter som kun besto i ren fysisk aktivitet.

Ukes rytmen i barnehage A tyder på at det blir lagt vekt på mye forskjellig aktivitet, og aktivitet sammen med lek. Dette var også noe av det informantene selv trakk frem at de arbeidet aktivt med. Der lek og aktivitet både skulle bli initiert av barna og personalet. Selv om lek var noe av det informantene trakk frem som sentralt, var det forskjellige måter å være i fysisk aktivitet, gjennom lek, som fant sted i barnehagene.

Fysisk aktivitet i barnehagen må ses i sammenheng med at barnehagen er en organisasjon som er i konstant endring. Det er informantens ansvar å være oppdatert på kunnskap, informasjon og lovverk som blir gitt fra omgivelsene rundt barnehagen (Rammeplanen 2017). Informanten i barnehage B opplevde at gjennom samfunnet kom det et mer naturlig fokus på helse og fysisk aktivitet. Noe som fikk barnehagen og informanten til å jevnlig evaluere seg selv. De stilte spørsmål som rettet fokuset mot barnas positive ukentlige naturopplevelser:

“Har barna fått mulighet til å teste sine egne grenser? Har vi lagt til rette for dette ute som inne? Har barna gitt uttrykk for at det er aktiviteter de selv vil prøve seg på? Og da har det fått prøvd disse?” - sitat informant B.

Som informant B siteres her, er dette en måte å kunne evaluere arbeidet sitt på. Informant B sine uttalelser tyder på at barnehage B ønsker å holde seg oppdatert på den kunnskapen som finnes om temaet. Samtidig vil disse spørsmålene være en prosess som hver og enkelt ansatt selv må tenke på og vurdere. På den måten kan tanker om barnas fysiske aktivitet være noe som kan tas opp og drøftes i personalgruppen.

Informant B forteller at hun føler informasjonsstrømmen som kommer utenfra er til fordel for at dette er noe de som avdeling må sette fokus på. Det er ikke lenger bare den pedagogiske lederen med sin kompetanse og lovverket, som sier fysisk aktivitet er noe barnehagen burde og må jobbe med. Det økte samfunns fokuset på fysisk og psykisk helse, var noe informant B trakk frem som et eksempel. Bevissthet rundt et tema i et team, er avgjørende for hvordan personalgruppen jobber med temaet. Refleksjon rundt fysisk aktivitet er noe som igjen fører til et bedre arbeid som fremmer den fysiske aktiviteten i barnehagen. Informanten i barnehage B ser vi jobber godt når det kommer til å oppdatere seg på omgivelsen rundt barnehagen som organisasjon og hva den sier om fysisk aktivitet.

Fysisk aktivitet må ses i sammenheng med barnehagen som organisasjon og dens rolle i samfunnet. Barn er ulike når det kommer til fysisk aktivitet. Det er derfor viktig at den fysiske aktiviteten sees i sammenheng med det enkelte barns forutsetninger. Samtidig står det i barnehageloven (2005, §2) at *barnehagen skal være med på å utjevne sosiale forskjeller i tillegg til å bidra til en helsefremmende funksjon*. Informant B trakk frem et eksempel på hvordan dette kunne gjøres, gjennom svømming. Hun fortalte at avdelingen hadde vært på svømming en hel uke. Etter svømmingen hadde barnehagen fått god tilbakemelding fra foreldre. Å legge opp til svømming i løpet av barnehagedagen førte til at alle barna, uavhengig av familien økonomi, kunnskap og ferdigheter fikk mulighet til å være fysisk aktiv i vann og fikk kjennskap til vann. Dette var noe informant B resonerte med. Dette er et godt eksempel på hvordan barnehageloven §2 kan jobbes med, ved at svømmingen ble tilrettelagt, kan dette utjevner ulike forutsetninger hos barna.

Helsedirektoratet (2019) sitt råd er at alle barn skal ha 60 minutter med fysisk aktivitet hver dag. Om dette er noe alle barn får er vanskelig å si, og rådet gjelder heller ikke bare for tiden barn er i barnehagen. Det gjelder også hjemme. Det er derfor viktig at de ansatte har et nært samarbeid med foreldrene. Informant B opplever at noen barn er mer fysisk aktivt enn andre. Det handler blant annet om ulike forutsetningene hos hvert enkelt barn, og hva de opplever i hjemmet. Det er derfor viktig at den pedagogiske lederen vet hvordan hun skal møte hjemmet og barn i slike situasjoner. Dette er noe som trekkes frem av informant A. Hun forteller at de ansatte i barnehagen har et tett samarbeid med hjemmet, slik at enkelt barna kan få den støtten og tilrettelegging de trenger, enten om de trenger større eller mindre utfordringer. Dette vil også kunne være med på å ha en utjevnende funksjon som §2 i barnehageloven sier. Barn er forskjellige, og må derfor tilrettelegges sådan. Uttalelsene til både Informant A og informant B tyder derfor på at de både bevisst og kanskje ubevisst følger barnehageloven gjennom samarbeidet de har med foreldrene.

Gjennom intervjuene har vi fått et innblikk i hvordan hverdagen til informantene og barnehagebarna ser ut. Informantenes uttalelser tyder på at fysisk aktivitet preger mye av dagen. Dette, selv om ingen av barnehagene hadde det å drive fysisk aktivitet som et hovedfokus. Informantenes måte å arbeide på viser at de implementert den fysiske aktiviteten i barnehagehverdagen på hver sin måte. Egenverdien av fysisk aktivitet (Engh 1997; Grindberg & Jagtøien 1992; Moser 2018) er noe barnehagene viser til mye. At barna skal få oppleve fysisk aktivitet som noe kjekt, og gjennom det få en glede ut av det. Samtidig som barnehagen vet at fysisk aktivitet har en nytteverdi, jobber de indirekte med den. Gjennom planlegging og jobbing med fysisk aktivitet sørger informant A og B, for å ta den med selv om det ikke er hovedfokuset.

Begge informantene forteller at rammeplanen (2017) for barnehagen er noe de har med seg i alt de gjør. Ifølge dem er dette noe de kan støtt seg til og handle ut fra. Informant B, beskriver det som at de må ha rammeplanen i ryggmargen. I oppgaven har det vært fokus på at barna er fysisk aktive. Ut fra intervjuet med informantene ser vi at barnehagene tolker ordlyden i rammeplanen ulikt. Det samme er utfallet når det kommer til hvile.

En viktig del av å være i fysisk aktivitet er hvile. Hvile er noe som informant A legger frem. I barnehage A hadde de et fokus på at barna skulle få hvile i løpet av dagen. De skulle få kjenne på at kroppen var i ro, og forskjellen på hvordan hjerte slo når det er i aktivitet og i hvile. Informant A forteller at dette også kunne være oppstart på gode dialoger. Hvilestunden kunne variere i tid, men for informanten var det viktig å ha denne rutinen inne.

Informant B har tolket rammeplanen annerledes, i barnehagen B hadde de ikke satt av tid på samme måte for å bevisst være i ro og hvile. Informanten uttrykker at bruken av ord for å beskrive barnets følelser var i fokus. Eksemplet var hvis de gikk en tur, så kunne barn og voksne snakke om at en kan bli sliten av å gå på tur, og da viktigheten av mat, drikke og hvile. Informant B forteller at hun har oftere samtaler med barna om fysisk aktivitet, enn hun hadde med resten av sitt team.

Slik som vi ser, jobber barnehagene ulikt med rammeplanens ordlyd. Vi tenker begge barnehagene sitt arbeid med fysisk aktivitet og hvile er positiv, på hver sin måte. Vi trekker konklusjonen at begge barnehagen har et godt fokus på fysisk aktivitet, og rammene rundt det.

5.2 Arbeidet med fysisk aktivitet

Vi som pedagogiske ledere vil oppnå en dynamikk i personalet, som sier *jeg leder deg, så du kan lede de små*. Så hvordan kan en pedagogisk leder jobbe for å oppnå Helsedirektoratets (2019) råd om en time med fysisk aktivitet hver dag? Som pedagogisk leder kan man blant annet lede personalet til å lede barna. På en avdeling med 20-25 barn og 3 ansatte kan ikke pedagogisk leder lede hver enkelt av dem. Særlig når avdelingen er delt opp i grupper, slik som det ofte er i barnehagen. Det blir rett og slett umulig for lederen å være på to steder samtidig.

Barnehagen har store faglige områder de skal dekke og ulike måter å arbeidet på. Barnehage A og B ligger i ulike geografiske områder. På tross av dette ser vi at informantene i barnehagene har flere valgmuligheter når det kommer til nærmiljøene sine. Informanten trekker frem naturen som en faktor når det kommer til å holde mennesker i aktivitet. På spørsmålet om hvordan informantene legger til rette for fysisk aktivitet, åpner informantene med å trekke frem bruken av utemiljøet og spesielt naturen i nærmiljøet. I andre rekke kommer innemiljøet. Dette kan bety at informantene knytter fysisk aktivitet opp mot noe som skjer naturlig gjennom naturen, og at det må tilrettelegges mer i innemiljøet.

Selv om barnehagene har en stor tilgang på uteområdet har det ikke så mye å si hvis personalet ikke legger til rette for å bruke disse. Barnehage A som har en naturlig større tilgang på uteområder i nærmiljøet, grunnet beliggenheten i distriktet, trekker frem de ulike måtene hun bruker uteområdet på. Hun trekker frem tur, og hvordan naturen sin affordance på turområdet kaller på barna, og gir dem glede av å være der (Osnes et al., 2015). Dette bruker informanten for å motivere barna til å komme seg bort på naturområdet. Kommer barna seg bort til turområdet, har de fått fysisk aktivitet på veien, når de er på området og da selvsagt på veien tilbake fra turen.

Det er lett at personalet i barnehagen tar for gitt hva som ligger i Helsedirektoratet (2019) sine råd om fysisk aktivitet for barna. Dette kan være fordi det er ulike grenser og rammer for hver enkelt. Sagt på en annen måten kan en gåtur som varer i 20 minutter kan være lett fysisk aktivitet for noen, men krevende for andre. Hvilke tanker informantene hadde om dette var noe vi ønsket å undersøke. Informant A sine uttalelser tyder på at hun har et nyansert bilde av fysisk aktivitet. Hun trekker frem bruken av terrenget på tur, og hvordan de ansatte motiverer barna til å komme seg opp og videre. Det er tyngre å gå i oppoverbakken en nedover, og hvis en da i tillegg springer blir barnet fort andpusten og pulsen går betraktelig opp.

Helsedirektoratets (2019) råd sier at, burde den fysisk aktivitet være med høy intensitet minst 3 ganger i uken. Personalet har på en veldig fin måte klart å bruke det de har tilgjengelig for å skape mulighet for fysisk aktivitet. Ikke minst på en slik måte at det også er glede og motivasjon involvert. Slik som nevnt i kapittel 2.4 i denne oppgaven.

Informant B trekker også tur og naturen frem som barnehagens mulighet til fysisk aktivitet. Vi ser en likhet mellom informant A og -B på hvordan de legger til rette for fysisk aktivitet i barnehagen. Måten de snakker om det tyder på at de tenker at naturen og fysisk aktivitet går hånd i hånd for det ansatte i barnehagen. Noe som vi tenker, er en positiv kombinasjon. Dette passer godt sammen med det Osnes et.al, (2015) kaller affordance, at naturen har en naturlig tiltrekningskraft. Den åpner opp for fantasi, utfoldelse, naturkontakt og naturopplevelse (Osnes et al., 2015). Selv om naturen trekkes frem som noe positivt for barns fysiske aktivitet er bruken av det avhengig av ansattes ferdigheter og kunnskaper. Det er de ansatte som må legge til rette for bruken av det. Bare ved å gjøre dette kan det danne et grunnlag for vaner til god helse videre i livet.

I begge barnehagene beskriver informantene at barnehagene har store utearealer som barna kan benytte seg av. Informantene uttrykte at de var heldige som hadde en sånn type utemiljø, og poengterte at ikke alle barnehager har samme muligheter i utemiljøet. Selv om barnehagene ligger i ulike geografiske områder, hadde begge godt tilrettelagt utemiljø. Der barna har gode muligheter til å få utfolde seg, og utforske. Ved at mye av den kroppslige leken som boltrelek og kaos lek (Osnes et al., 2015) tar stor plass, blir det en naturlig del av aktiviteten ute med større område. Muligheten for slik type lek inne er også til stede, men ofte da i mindre grupper. Slik informant A forteller, deler avdelingen hennes seg opp når de skal leke på ulike rom inne. Disse rommene gir barna muligheten til forskjellig type lek og aktiviteter. I Barnehage B beskriver informanten at de har tre rom som kan deles med skyvedører. Her kan avdelingen deles til mindre grupper slik at ulike type aktiviteter kan gjennomføres samtidig. På det ene rommet hadde de ribbevegg, og tjukkass, noe som gjorde at rommet ble innbydende ved bruk av disse to utstyrene, samtidig som annet verktøy/utstyr kunne tas med inn. Her trekker de informantene inn affordance i innemiljøet, ved at omgivelsene innbyr til lek og aktivitet.

Utemiljø er ikke det eneste som er viktig å trekke frem når det kommer til arbeidet med fysisk aktivitet. Som pedagogisk leder i barnehagen har en mange strenger å spille på i sitt team. Dette kommer ofte tydeligere til uttrykk ut fra hva den enkelte ansatte har interesser for. Som informanten i barnehage B trekker frem, har hele teamet egne fordypede interesser i aktiviteter. Med fordypende interesser mener vi, at personalet holder på med ulike fritidsaktiviteter, på en kontinuerlig basis.

Da får de et sammenlagt bredere spekter med ulike aktiviteter å velge mellom til å kunne tilby barna. Informanten trekker frem gleden for fysisk aktivitet som kommer mer naturlig frem i et slikt team. Poenget er at en personalgruppe som har lidenskap for fysisk aktivitet vil påvirke sitt engasjement til barna gjennom det daglige arbeidet med dem. Akkurat på samme måte som at en ansatt som liker kunst vil påvirka barna i den retningen. Dette er noe som vi ser igjen i egen praksis. Det er ofte slik at ekskursjoner og ulike eksterne aktiviteter og sprell som blir gjort i barnehagen ofte blir begrunnet med at det var et ansattes ønske. Da de selv holdt på med aktiviteten eller har en spesiell interesse for feltet. Noen som er supert, selv om det også kan ha sine negative sider.

Vi påstår altså ikke at flere muligheter for aktivitet, alltid gjør barna mer aktive. Det vi mener er at det handler om hva en gjør med de muligheten som en har. Vi vil påstå at det kan gjøre det lettere, hvis en får tilgang på et bredere spekter av ulike aktiviteter. Da barnehage B ligger geografisk nærmere en større by er muligheten for tilrettelegging av forskjellige aktiviteter og utflukter større, slik som informanten ga oss innsikt i. Informant A kommer med et annet eksempel. Hun beskriver at temaet hennes forholder seg mer faglig til igangsetting av ulike aktiviteter. De passer på at det alltid er variasjon mellom aktiviteten som blir tilbudt barna, og at det er innom de ulike fagområdene på en mer systematisk måte.

De to barnehagene jobber på dette punkt, på to ulike måter. Å si at den ene måten er bedre enn den andre er vanskelig å finne en begrunnelse for. Begge barnehagen oppnår å gi barna ulike tilbud for fysiske aktiviteter. Den store forskjellen blir da hvor, driven til å tilby barna ulike aktiviteter kommer fra. Det er ikke noe vi kan sette i båser som gode og dårlige arbeidets metoder.

5.3 Leder rollen

Mulighetene og begrensningene som personalet legger frem for barnet er med på å forme hvordan barnets utvikling tar form, slik som Sandseter (2018) forklarer. I barnehage A fortalte informanten at det var noen regler som gjaldt for å løpe inne, men om det var sent på ettermiddagen, og få barn igjen var muligheten for å kunne løpe i gange åpen. Tidligere på dagen kunne det være mer folksomt i gangene og bli en utrygg plass for de minste hvis de største barna hadde stor fart rundt dem. Gjennom dette eksempelet kan vi se at det er pedagogen eller andre ansatte som er med på å gi mulighet eller begrense barns lek og aktivitet. Dette kan være med at det ikke blir satt av tid, eller ikke gitt ressursene som trengs. Informanten hadde ikke trengt å gi barna mulighet til å løpe i gangen på ettermiddagen. Men gjennom den gleden barna får i aktiviteten, blir dette en bestemmelse som informanten ser på som kjekt og lærerik. Ved å huske på, og eller ikke feie bort forslag som barna kommer med kan de medvirke, føle seg sett og hørt (Engh, 1997).

Jobbing i barnehage krever tett samarbeid med sitt team. Hele dagen er en avhengig av hverandre for å få dagen til å gå rundt. Dette er også viktig for at barnehagen skal oppfyller kravene som rammeplanen (2017) og barnehageloven (2005).

Teamledelse derfor et viktig aspekt innenfor å være pedagogisk leder. Å kunne lede teamet sitt, på best mulig måte. Slik at alle er klar over sin rolle og dens betydning for resten av teamet, men også barna. Slik Aasen (2018) skriver, for at et team skal fungere bra, trengs det en god leder. Informant B er ganske ny i denne barnehagen, og hadde derfor ikke jobbet så lenge med sitt team. Noe som kan gjøre at mye tid i starten går med til å bli kjent med teamet for å vite om deres styrker og svakheter.

Motivasjonen som både barna og voksne har, har betydning for den fysiske aktiviteten. Engh (1997), snakker om den indre drivkraften, som gjør at vi har lyst til å være aktive. Får barna medvirke i deres barnehagehverdag, kan det gi dem motivasjon. Informant A forteller hvordan hun motivere barna. Hun trakk frem at å være åpen om å være åpen til å endre planer, slik at barna fikk være med å medvirke. Ord som bekrefter, oppmuntrer og belønner var noe som informant la frem som sentralt. En skulle ikke bruke belønning som mål, men bruke motivasjon som belønning. Vi kommer inn på dette lengre nede i drøftingen.

Informant B forteller at samtaler, oppmuntrende ord og observasjon ble brukt som motivasjon. Ved å bekrefte aktiviteten barna gjorde, dette og ved å kunne koble det opp til tidligere observasjoner. Det å kunne se at barnet klatret høyere denne gangen enn sist gang i treet, for så å si dette til barnet og vektlegge at det har skjedd en forandring siden forrige gang. Er med på å bekrefte barnets utvikling, og skape forståelse slik Nakken og Thiel (2014) skriver om støttende stillas.

Engh (1997) skriver om motivasjon som noe som kommer innenfra. Motivasjonen kommer fra mestring, noe som gjelder både for barna og personalet. Personalet er en støttespiller, gjennom støttende stillas får barna oppleve mestring. Slik at barnet kan få motivasjon til å fortsette med en aktivitet. Gjennom anerkjennende ord, og oppmuntring kan dette være med på å løfte barnet frem i deres utvikling. Barnehage B, viser til støttende stillas (Nakken & Thiel, 2014) i barns aktivitet. De lar barna få prøve ut, og jobber med å støtte barnet opp, slik at det kan oppleve mestring. Motivasjon i et team er også viktig å ta med. Ved å jobbe i et oppbyggende team. Med god dialog, refleksjon, tilbakemelding, kan det være med på å gi teamet motivasjon til å jobbe sammen for en god hverdag, både for barna og hverandre (Barsøe, 2013). Slik som informant forteller ved at en av de andre i teamet, ikke var like motivert til å gå tur. Da jobbet teamet sammen, for å finne en god løsning, slik at gleden for å gå på tur kunne fortsette.

Grunnen til mangel på motivasjon kan være variert. I en personalgruppe er det ulike ressurser og kompetanser. En leder som skal delegere og administrere oppgaver utover personalgruppen, trenger å kjenne menneskene i gruppen. Slik at lederen kan supplere med mest mulig presis støtte til hver enkelt av dem når det utføres ulike oppgaver. Et eksempel kan være at en ansatt som aldri har ledet en barnegruppe på tur kan føle på at det blir en for stor oppgave, og vil føle på angst og bekymring på arbeidsplassen. Samtidig kan en annen ansatt med annen kompetanse og erfaring, som bare får ansvar for mindre samlinger inne, føle på kjedsomhet og frustrasjon da dette ikke blir utfordrende nok. Den ansatte vil kanskje føle på rastløshet eller bare oppleve det som at hun ikke blir sett, eller verdsatt. Som igjen fører til en dissonans i gruppen som ødelegger det gode samarbeidet. Grunnen til hvorfor denne ansatte manglet motivasjon kan stamme fra å være utenfor flytsonen (Skogen, 2013). Det blir da lederens ansvar å prøve å få den ansatte inn igjen i flytzone. Lederen kan da revaluere den ansattes evner og kompetanse i forhold til utfordringen. En måte å gjøre det på er gjennom samtale og veiledning.

Lederrollen i fysisk aktivitet og lek er en rolle som en må være bevisst på, i arbeid i barnehagen. En må være en aktiv deltager i barnas lek og fysisk aktivitet, og finne frem sitt lekne menneske (Engh, 1997). Som vi har vist til tidligere i kapittel 2. henger lek og aktivitet tett sammen. For barn er lek en mulighet til å prøve seg ut, teste, spille ut og hjelpe barna i deres forståelse av virkeligheten (Osnes et al., 2015). I barnehage A var de voksne ofte igangsettere av ulike typer lek og aktiviteter. Der de inviterte barna til å delta felles. Ofte når avdelingen var inne ble barna delt i ulike grupper, på ulike typer rom med forskjellige aktiviteter. Her jobber de voksne med indirekte ledelse, ved at de styrer barna inn på et rom, og at aktiviteten eller leken de gjør her er egenstyrt. De voksne stod i spissen for å starte yoga og danse tid. I tillegg til balansen mellom det å være i ro og bevegelse, som nevnt tidligere i drøfting.

Slik som Engh (1997) skriver har personalets deltakelse i lek og fysisk aktivitet betydning for barna. Personalet må jobbe aktivt for å kunne møte ulike barn på deres nivå for lek og aktivitet. Dette handler om kompetanse både innen fysisk aktivitet og lek. Tidligere erfaringer spiller også inn her, hva en har erfart fra før, vil kunne være avgjørende for hvordan du velger å løse en oppgave Dette er en positiv tiltredning i barnehage B. Slik som informant B forteller, er hele teamet glad i å bevege seg, å bruke kroppen på ulike måter. Dette kan være med å påvirke og inspirere barna og andre i personalet til å være mer i aktivitet, slik Engh (1997) skriver.

Informant B, sier de voksne var med å klatre høyt i trærne, sykle og gå turer. De var med å tilby og legge til rette for muligheten til å være i ulike typer aktiviteter. Der barna fikk bruke hele kroppen, spesielle muskelgrupper, eller arbeide med utholdenheten. Ofte ble det en blanding av alt dette, sammen med pauser. Osnes et al. (2015) legger frem at den pedagogiske lederen må ha kunnskap om den kroppslige leken, denne kunnskapen må videreføres til resten av teamet. Da vil alle i teamet kunne bli gitt muligheten til å vite at kroppslig lek kan bidra til forskjellige utviklings, lærings og dannelsesprosesser hos det enkelte barnet. Dette kommer frem gjennom praksis, dialoger og refleksjon teamet gjør sammen slik Skogen (2013) og Kvistad & Søbstad (2005) skriver om. Informantene i begge barnehagene ga uttrykk for at det var i avdelingsmøte det ble gitt mest rom for refleksjoner. Men at fysisk aktivitet hadde ikke vært et tema som hadde være spesielt fokus på noen av avdelingene.

I vår problemstilling fokuserer vi på hvordan den pedagogiske ledere arbeider. Den pedagogiske lederen jobber i tett samarbeid med resten av sitt team. Gjennom kompetansen den pedagogiske lederen har tilegnet seg gjennom utdanningen, har han/hun en viktig rolle ved å kunne utøve denne kompetanse. Ved å utøve det selv, men også å dele sin kunnskap med resten av sitt team. Dette for å kunne ha en god kvalitet i barnehagen. Som pedagogisk leder har et ansvar for flere arbeidsoppgaver, noe som kan gjøre at en blir tatt bort fra avdelingen. Derfor er det viktig at resten av teamet vet hvordan de kan jobbe for at kvaliteten fortsatt skal bestå. Det er da sentralt hvordan en er, som leder og hvordan en jobber sammen i teamet. Både informant A og B forteller at det er gjennom avdelingsmøter og samtaler sammen med sitt team, samtaler om utøvelsen av jobben og utvikling at kunnskap tar sted.

Som nevnt i kapittel 2.7 om ledelse av personalet, er et personale i flytsona et personale som er optimalt interessert i et tema. En leders drømmescenario her ville være å komme til et punkt, der personalgruppen er i flytsonen i læringsprosessen. Personalgruppe ville kunne dele sin kompetanse med hverandre og fyller hverandres kompetanse hull. Pedagogen ville da kunne videreformidle sin kunnskap om fysisk aktivitet til personalet. På denne måten heve kompetansenivået i gruppen. I vår oppgave er det rettet mot kompetansen innenfor fysisk aktivitet. Den hevede kompetanse fører til økt arbeid rettet mot fysisk aktivitet.

Som Barsøe (2013) trekker frem må den pedagogiske lederen ha kunnskap om menneskene i teamet sitt. Vi ser at informantene, har en tydelig forbindelse mellom pedagogisk ledelse, og hvordan pedagogene leder sitt team. Da ser vi en kobling av at den pedagogiske lederen kjenner sitt team ned på et personlige nivå, får teammedlemmenes kompetanse til å blomstre. For informanten i barnehage B, som ikke har jobbet så lenge i denne barnehagen, blir arbeidet å lære å kjenne sitt team.

Begge informantene trekker frem den daglige fysiske aktivitet som et delt ansvar med hjemmet. Informanten i barnehage B forklarer at barn har ulik forutsetning til å bli kjent med og oppfordret til fysisk aktivitet. I noen familier er foreldrene svært aktive, og tar med barna sine på turer i hverdagene og helgene. Der andre familier kan ha andre interesser, som ikke er like fysisk aktive. Dette vil også stå som en faktor for hvordan hvert enkelt barn møter fysisk aktivitet. Barnehagen følger et ramme- og lovverk som skal sørge for at barnet får utfordret og utfoldet seg. I hvert team står den pedagogiske lederen i spissen for hvordan sin avdeling skal kunne oppfylle disse kravene. Som det viser til i rammeplanen (2017), er det gjennom pedagogisk arbeid, rammeplanen og barnehageloven (2005) skal oppfylles. Dette gjennom alle fasene fra planlegging, gjennomføring, dokumentasjon, vurdering og utvikling videre i arbeidet. Det er i tråd med de ulike ramme- og lovverkene slik som vi viser til i kapittel 2.

6.0 Avslutning

I denne oppgaven har vi presentert hvordan disse to ulike barnehagene jobber med fysisk aktivitet knyttet opp til rådet fra Helsedirektoratet (2019) om fysisk aktivitet for barn og unge. I barnehagene har vi fått høre om at fysisk aktivitet ikke er hovedfokuset, men at det blir implementert i mye av barnehagehverdagen deres. Det jobbes tverrfaglig med fysisk aktivitet, mener begge barnehagene. Det vil vi si oss enige med barnehagene i. De ansattes rolle er avgjørende for at den fysiske aktiviteten i disse barnehagene har kommet frem. Vi mener arbeidet med fysisk aktivitet i begge barnehagene, når vi ser deres arbeidet i lys av teorien vår, kommer den frem på en god måte.

Som vi vet bruker barn mye av sin våkne tid i barnehagen, derfor er vaner og kunnskaper som man lærer her viktige for utviklingen videre i livet. I Helsedirektoratet sitt råd blir det ikke spesifisert at de 60 minuttene med fysisk aktivitet må skje i barnehagen. Begge barnehagene er bevisst på betydningen de har for barnets utvikling innen flere områder. Fysisk aktivitet er en stor del av hverdagen. Selv om de ikke måler dette på noe form for skala. Ser vi tydelig i måten de arbeider på, at det på en generell basis ikke er noe problem å oppnå.

Gjennom hele denne oppgaven har vi presentert og sett nærmere på viktigheten av fysisk aktivitet både gjennom teori og empirisk data. Betydningen den har for barna, og hvordan den pedagogiske lederen i informant barnehagene arbeider sammen med sitt team for å fremme den fysiske aktiviteten. Slik svarer vi da på oppgaven.

Vi opplever at pedagogene vi intervjuet, jobbet med å nå rådet om fysisk aktivitet på ulike måter. De legger ikke frem noen fasit på hvordan de mener det er aller best å arbeide, men legger frem alle de ulike måtene som de arbeider med teamet. Vi tenker det ikke er til fordel, å si eller å lage en spikret fasit på hvordan det akkurat skal se ut, når det kommer til dette pedagogiske arbeidet. Poenget er at det er viktig for de som jobber i den enkelte barnehage å reflektere over dette selv. Slik at de blir bevisst hva denne prosessen og dette arbeidet inneholder og deres standard i forhold.

Til slutt vil vi si at personalet i ulike barnehager trenger å finne en balanse i arbeidet sitt. En balanse mellom kunnskap om temaet, bevissthet i forhold til dette og ikke minst en driv og et ønske om å fremme glede for fysisk aktivitet i barnehagen. Det kan bli gjort slik som vi har fått innblikk i fra informant barnehagene, eller på en måte som setter et større fokus på dette type arbeidet. Ved for eksempel å ha fysisk aktivitet som satsingsområde.

6.1 Videre i løpet

Hadde vi hatt muligheten for videre forskning, tenker vi at det hadde vært interessant å fortsette med samme tema, og sett virkningen i et lengre tidsperspektiv. Vi hadde ønsket å se hvordan barn som får et positivt møte med daglig fysisk aktivitet i barnehagen, påvirkes og hvordan de tar fysisk aktivitet med videre i det voksne liv.

7.0 Litteraturliste

- Barnehageloven (2005). *Lov om barnehager*. (LOV-2005-06-17-64). Lovdata.
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64#KAPITTEL_1
- Barsøe, L. (2013). *Barnehagelæreren som leder: Å lede voksne i arbeid med barn*. Kommuneforlaget
- Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Abstrakt forlag.
- Fjørtoft, I, (2018). Barn og bevegelse: Læring gjennom landskap. i: E.B.H. Sandseter, T. Hagen & T. Moser (red). *Kroppslighet i barnehagen: pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (s.184-199). Gyldendal akademisk
- Grindberg, T. & Jagtøien, G.L. (1992). *Barn i bevegelse: fysisk fostring i barnehage og skole*. Tano
- Helsedirektoratet (2019, 29, april). *Fysisk aktivitet for barn og unge*.
<https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/fysisk-aktivitet-for-barn-unge-voksne-eldre-og-gravide/fysisk-aktivitet-for-barn-og-unge#barn-og-unge-bor-vaere-i-fysisk-aktivitet-minimum-60-minutter-hver-dag-begrunnelse>
- Kvale, S. og Brinkmann, S. (2015) *Det kvalitative forskningsintervju*. (3. utg.) Gyldendal.
- Kvistad, K. & Søbstad, F. (2005). *Kvalitetsarbeid i barnehagen*. Cappelen Akademisk
- Lillemyr, O.F. (2020). *Lek på alvor* (4.utg.). Universitetsforlaget
- Lundestad, M. (2013). Ledelse av gruppepsykologiske forhold i personalgrupper. i: Skogen, E., (Red.) Haugen, R., Lundestad, M. & Slåtten, M., V. (2013) *Å være leder i barnehagen* (2.utg.). (s. 73-103). Fagbokforlaget
- Meld. St. 19. (2018-2019). *Folkehelsemeldinga- gode liv i eit trygt samfunn*. Helse- og omsorgsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-20182019/id2639770/>
- Meld. St. 34. (2012- 2013) *Folkehelsemeldingen- god helse- felles ansvar*. Helse- og omsorgsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-34-20122013/id723818/>
- Moser, T., (2018). Barns kroppslighet som del av barnehagens helhetlige dannelsesoppdrag. i: E.B.H Sandseter, T. Hagen & T. Moser (red). *Kroppslighet i barnehagen: pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (s.23-43). Gyldendal akademisk

- Nakken, A. H. & Thiel, O. (2014). Matematikk med barn i alderen 0-3 år. I A. Letnes, M. (Red.), *Barnehagedidaktikk* (138-154). Fagbokforlaget.
- Nilssen, V., (2012). *Analyse i kvalitative studier: den skrivende forskeren*. Universitetsforlaget
- Nordbotten, G. L. M. N (2017). *Barns fysiske utvikling: Hvordan stimulere barns fysiske utvikling* (2.utg.). Cappelen Damm Akademisk
- Norsk senter for forskningsdata. (u.å.). *Informasjon til deltakerne*.
<https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/sjekkliste-for-informasjon-til-deltakerne/>
- Osnes, H., Skaug, H., N. & Kaarby, K., M., E. (2015). *Kropp, bevegelse og helse i barnehagen* (2.utg.). Universitetsforlaget.
- Regjering (2014, 16. desember). *Verdens helseorganisasjon*.
<https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/innsikt/internasjonalt-helsesamarbeid/innsikt/verdens-helseorganisasjon-who/id435126/>
- Ringdal, K. (2018). *Enhet og mangfold: samfunnsvitenskapelig forskning og kvatitativ metodet* (4. utg.) Fagbokforlaget
- Sandseter, E.B.H. (2018) Det opplevelses- og spenningsøkende barnet. i: E.B.H. Sandseter, T. Hagen & T. Moser (red). *Kroppslighet i barnehagen. i: pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (s. 54-64). Gyldendal akademisk)
- Skogen, E & Haugen, R. (2013). *Motivasjon og selvbestemmelse*. i: Skogen, E., (red.) Haugen, R., Lundestad, M. & Slåtten, M., V. (2013) *Å være leder i barnehagen* (2.utg.). (s. 117-152). Fagbokforlaget
- Skogen, E. (2013). *Ledelse i barnehagen*. i: Skogen, E., (red.) Haugen, R., Lundestad, M. & Slåtten, M., V. (2013) *Å være leder i barnehagen* (2.utg.). (s. 23-69). Fagbokforlaget
- Skoglund, T. & Sundvall, P. (2017). *Pedagogisk ledelse i barnehagen*. Universitetsforlaget.
- Statistisk sentralbyrå (2021). *Barnehager*. Statistisk sentralbyrå; *Statistics Norway*.
<https://www.ssb.no/utdanning/statistikker/barnehager>
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4. utg.). Gyldendal
- Utdanningsdirektoratet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Innhold og oppgaver*. Udir. <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- Aasen, W. (2018) *Teamledelse i barnehagen* (2.utg.). Fagbokforlaget.

8.0 Vedlegg

8.1 Vedlegg 1. Informasjonsark og samtykkeskjema

INFORMASJONSARK OG SAMTYKKESKJEMA

Dette er forespørsel til deg om å delta i bachelorprosjektet vårt, der temaet vårt omhandler fysisk aktivitet blant de eldste barna i barnehagen. I oppgaven vår ønsker vi å se hvordan ulike pedagogiske ledere jobber rundt temaet fysisk aktivitet. Dette skrives er for å gi deg informasjon om målet for prosjektet, og hva som innebærer for deg som deltaker.

Formål

Vi er nå i vårt siste år av barnehagelærerstudiet, og skriver vår bacheloroppgave. Formålet vårt med oppgaven er å belyse et tema som vi finner interessant og viktig. Vi vil først og fremst utvikle oss selv, og øke vår kunnskap om temaet. Slik at vi kan gå ut i jobb og være sikker på vår kompetanse. Vi håper også at oppgaven vil være til nytte for barnehagene ved å gi et fokus på fysisk aktivitet.

For å kunne innhente datamateriale til vår bacheloroppgave skal vi å intervju pedagoger i ulike barnehager. Vi har valgt å intervju pedagogiske ledere som har barnehagelærerutdanning, i forskjellige barnehager. Med ulik geografisk plassering i Bergen og omegn, for å gi prosjektet et større mangfold.

Prosjektansvarlig

Det er på Høgskulen på Vestlandet, campus Bergen som vi skriver vår bachelor.

Hva må du gjøre?

Deltar du i prosjektet, innebærer dette at du stille opp i et intervju der omfanget er på omtrent 30-45 min. på Zoom eller Teams. Vi (studentene) vil begge være på intervjuet, og en av oss vil være intervjuer og den andre referent.

Frivillig

Det er helt frivillig å delta i dette prosjekt, og kan velge å trekke samtykket ditt tilbake, uten å oppgi grunn. Dette vil ikke ha noen negative konsekvenser hvis du ikke ønsker å delta, eller trekker deg fra prosjektet. Alle opplysninger vil bli anonymisert.

Personvern

Opplysningen fra deg kommer bare til å bli brukt i arbeidet med denne bacheloroppgaven og vil bli behandlet i samsvar med personvernreglene. Det er kun oss, student 1, student 2 og vår veileder som kommer til å behandle opplysningene. I oppgaven vil vi anonymisere alt, der vi vil bruke fiktive navn på informanter, barnehagene slik at disse ikke kan identifiseres.

Personopplysninger vil bli slettet ved prosjektslutt. Prosjektslutt vil bli når sensur har falt.

Dine rettigheter

Vår bacheloroppgave skal etter planen avsluttes 31.05.2021.

som deltaker i prosjektet har du retten til:

- Få innsyn i personopplysninger
- Retting og sletting av personopplysninger
- Retten til å be om dataportabilitet/kopi av personopplysninger
- Sende klage til Datatilsynet eller personvernombudet om behandling av personvernopplysningene dine.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, kan du ta kontakt:

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjonen om prosjektet "*Hvordan vil pedagogisk leder jobbe mot Helsedirektoratet sitt råd om 60 minutter fysisk aktivitet i løpet av en dag, med en barnegruppe på 3-6 år?*"

- Jeg samtykker til å delta i et intervju på omtrent 30-45 min.
- Jeg samtykker til at opplysninger om meg blir behandlet frem til prosjektets avslutning, det vil si når sensur har falt.

--(signert av prosjektdeltaker og dato)

8.2 Vedlegg 2. Intervjuguide

Intervjuguide

- Kjekt at du vil delta. Hvordan går det, smitte situasjon?
- Vi er nye i dette, første intervju, gå litt frem og tilbake.
- Noen korte spørsmål før vi begynner, for å legge til grunn, hvem vi skal intervju og om det er faktorer som kan ha noe å si og påvirkning for svarene vi samler inn.
- tid ca. 30-45 min.
- Hvordan intervjuet kommer til å gå.
- eksempler, generelt.

Innledning

- Presentere oss og oppgaven
- Informere om taushetsplikt og anonymisering
- Samtykkeskjema
- Rett til å trekke seg
- Alt slettes, etter sensur

Generelle spørsmål:

Problemstilling: "Hvordan kan pedagogiske ledere arbeide for å nå Helsedirektoratet sitt råd om fysisk aktivitet for de eldste barnehagebarna?"

Bakgrunn:

- Hvor lenge har du jobbet i barnehage?
- Har dere noen satsningsområder/ profil på barnehagen?
- Kunne du beskrevet barnehagen? Beliggenhet, stor/liten generelt
- Kjønn
- Har du noe videreutdanning?
- Hvilken avdeling?

1. Kan du beskrive hvordan du planlegger en vanlig dag i barnehagen?

- Hvor er du, hva gjør du, blir det skriv ned, hvordan tenker du? Planlegger du med teamet?
 - Mål?
 - Hvordan legger dere opp dagen med tanke på rammeplanen sitt avsnitt om fysisk aktivitet/ kropp bevegelse, og helse og livsmestring?
 - Helsedirektoratet: 60 minutter fysisk aktivitet. Er det noe dere har drøftet i sammen i personalgruppen/ teamet ditt?
 - Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling.
 - Helsedirektoratet anbefaler 60 minutter fysisk aktivitet hver dag for barn. Skriver dere ned tiltak, planer, for å innfri den anbefalingen?
2. Beskriv hvordan du jobber (som ped. leder), med resten av ditt team for å fremme den fysisk aktivitet blant barna.
- Hvordan formidler du det du alt har planlagt til avdelingen?
 - Hvordan lar du andre komme med innspill
 - På hvilken måte får andre komme med innspill
 - Konflikter/ Motstand
 - Samtaler i personalet om dette
3. Hva/er ville du ha endret på i det fysiske miljøet (utemiljøet eller innemiljøet) for å legge mer til rette for den daglige fysiske aktiviteten?
- Hva hindrer dere i å endre dette?
4. Hva gjør dere konkret for å gjøre barna bevisst på viktigheten av fysisk aktivitet?
- Samling
 - Fokus
5. Hvordan legger barnehagen til rette for at personalet skal ha oppdatert kunnskap om fysisk aktivitet, samt lover og rammeverk?
- Planleggingsdag
 - Snakke om det i teamet

- Plantid
6. Hvilke ulike utfordringer opplever du ved å opprettholde rammeplanen/lover/råd når det kommer til fysisk aktivitet?
- Utdyp
7. Hva tenker du etter dette intervjuet om temaet? Noe du ellers vil legge til?